

DET PRIVATE OG DET KOMMUNALE PLEJEHJEM

Diskurser og oplevelse af sammenhæng
i forbindelse med Corona pandemien

Af Tina Diana Nielsen og Christine Elizabeth Knudsen / 2022-2023 /
Tværvideenskabelige Sundhedsstudier RUC / Projekt: Sundhed i tværvideenskabeligt perspektiv /

Billede 1: af Kaspars Eglitis. Lokaliseret på www.unsplash.com (Creative Commons licens)

THE PRIVATE NURSING HOME AND THE MUNICIPAL NURSING CENTER

Discourses and sense of coherence in relation to the COVID pandemic

Resumé

Corona pandemien har sat en diskursiv bevægelse i gang i samfundet. I ældreplejen har det særligt været diskurser om øgede krav til de ansatte samt at det var en særligt alvorlig og hård situation. På denne baggrund er vi interesseret i, om den diskursive praksis har haft en betydning for de ansattes oplevelse af begribelighed, håndtérbarhed og meningsfuldhed i forbindelse med deres arbejde. Videnskabsteoretisk har vi anskuet problemet fra et metodehermeneutisk og socialkonstruktivist ståsted. Vi har set problemstillingen ud fra Aaron Antonovskys teori om oplevelse af sammenhæng og Michel Foucault i forhold til biopolitik, governmentality og generelt diskursiv praksis. Desuden har vi inddraget nogle relevante pointer fra Edgar Schein omhandlende organisationspsykologi. For at nå frem til at mere konkretiseret forståelse, har vi foretaget semi-strukturerede fokusgruppeinterviews på to udvalgte ældretilbud, henholdsvis et kommunalt plejecenter og et privat friplejehjem. På baggrund af denne empiri foretog vi en tematisk analyse af materialet, med fokus på udtryk for diskurser og hvordan dette påvirkede de ansattes oplevelse af sammenhæng. Resultatet af analysen var blandt andet, at oplevelsen af sammenhæng og diskurser har haft betydning for de ansattes oplevelse af tiden under pandemien og der var væsentlige forskelle mellem de to fokusgruppers udsagn. Vi kan derfor konkludere at der er tendenser til at diskurser og oplevelse af sammenhæng påvirker hinanden.

Abstract

A discursive movement in our society was initiated by the COVID pandemic, especially in relation to eldercare. The discourses mainly focused on the increased demands on the employees, while it was also stated that the pandemic was a particularly severe and difficult situation. On this note, we found it interesting to explore whether the discursive practice had an impact on the employees' experience of structure, manageability, and meaningfulness in relation to their work. In this research paper we chose to view the problem from a methodological hermeneutic and social constructivist point of view. We based our viewpoint on Aaron Antonovsky's theory of "sense of coherence" and Michel Foucault in relation to biopolitics, governmentality and general discursive practice. Furthermore, we included relevant points from Edgar Schein concerning organizational psychology. To obtain a concrete dimension of understanding, we conducted semi-structured focus group interviews at two selected nursing homes, respectively a municipal nursing center and a private nursing home. Based on the empirical evidence, we carried out a thematic analysis of the material, focusing on the expression of discourses and how this affected the employees' sense of coherence. The result of the analysis was, among other things, that the sense of coherence and discourses had an impact on the employees' experience of the pandemic and that there were significant differences between the statements of the two focus groups. Therefore, we reach the conclusion, that there is a tendency for discourses and the sense of coherence to influence each other.

Indholdsfortegnelse

Resumé	1
Abstract	1
Indholdsfortegnelse.....	2
Indledning	3
Baggrund for gruppearbejdet	3
Problemfeltet	3
Problemformulering	5
Kontekstualisering.....	5
Teori og metode	7
Teoriene og deres videnskabsteoretiske position	7
Metode hermeneutik	9
Fokusgruppeinterviews.....	10
Empirisk indsamling.....	12
Adgang til feltet.....	12
Beskrivelse af plejecenter/friplejehjem.....	12
Det kommunale tilbud	12
Det private tilbud.....	12
Samtykke og interviewguide	13
Forløbsbeskrivelser.....	14
Interview på kommunalt plejecenter	14
Interview på Fripnejehjem	14
Refleksioner efter endt empiri-indsamling	15
Kvalitativ analyse.....	15
Resultater.....	18
Kodning	18
Tematisering.....	19
Revision af temaer	19
Definering af temaer.....	19
Diskussion	35
Diskussion af metode	36
Konklusion.....	37
Perspektivering	38
Litteraturliste	39
Bilag	41

Indledning

Baggrund for gruppearbejdet

Vores gruppe bestod oprindeligt af fem medlemmer, og formålet med projektarbejdet var at undersøge oplevelsen af krydspres på plejehjem i forbindelse med Corona-pandemien. På baggrund af den problemstilling, var vi ude og indhente empiri i form af interviews med medarbejdere på tre udvalgte plejehjem. Under gruppearbejdet erfarede vi at der var en manglende oplevelse af sammenhæng for to af os, og dette har ført til splittelse af gruppen. Begrundelsen for den manglende sammenhæng har manifesteret sig i forbindelse med udarbejdelsen af problemformuleringen, som hvilede på en idé om at medarbejderne oplevede krydspres på plejehjemmene, i forbindelse med restriktioner og nedlukninger. Vi interesserer os i højere grad for diskurserne under pandemien og om det har haft en indvirkning på medarbejdernes oplevelse af sammenhæng i deres arbejde. Fordi vi netop har fået øget fokus på, hvad manglende oplevelse af sammenhæng kan gøre, er det netop denne problemstilling vi er interesseret i at arbejde videre med i dette projekt.

Under indsamling af empiri i den foregående gruppe delte vi os op. Fremgangsmåden for empirien i den gruppe var individuelle interviews, men da vi mødte op på plejehjemmene efter aftale, træf vi grupper af medarbejdere og der var ikke de fornødne rammer eller tid til individuelle interviews. Fokusgruppe interviewene med tilhørende forløbsbeskrivelser i denne opgave er derfor foretaget og udarbejdet af os (Nielsen, T. & Knudsen, C. E.), og derfor tager vi denne del med os fra det tidligere gruppearbejde for at benytte det som empiri i dette projekt. Interviewguiden har været fælles for begge grupper, og vil indgå som bilag for begge grupper projekter (bilag 2).

Problemfeltet

I forbindelse med pandemien opstod der et særligt fokus på den ældre del af befolkningen, fordi de var mere udsatte end andre befolkningsgrupper. En stor del af de patienter der blev indlagt på sygehuse med Corona, var ældre mennesker og derfor var der skærpet fokus på at efterkomme anbefalinger og påbud på plejehjemmene. På baggrund af de restriktioner der blev indført, for at forhindre smittespredning hos disse udsatte befolkningsgrupper, blev ældre isoleret, testet ofte og afstandskravene samt besøgsforbud var en del af hverdagen i flere måneder ad gangen (Sundhedsstyrelsen, 2020).

En barometerundersøgelse (Institut for Folkesundhedsvidenskab, 2021) fra en forskningsgruppe på Institut for Folkesundhedsvidenskab på Københavns Universitet, viste en tendens under starten af pandemien til at de ældre havde en øget grad af bekymring, lavere livskvalitet, øget oplevelse af social isolation og udvikling af ensomhed. Man skal være opmærksom på at der i barometerundersøgelsen er inkluderet 3 målgrupper og ældre gruppen er defineret som 65+ årige, hvilket ikke nødvendigvis stemmer overens med målgruppen på plejehjemmene. Det skyldes at beboere på plejehjem ofte er trådt ind i det, der kan betegnes som "den 4. alder" og har et væsentligt nedsat funktionsniveau, hvorfor det er nødvendigt at have støtte til dagligdagens aktiviteter (Living, 2016, s. 152 - 153). På den måde skelner undersøgelsen ikke mellem de ældre men betragter borgere fra 65 år som én homogen gruppe.

Den ekstraordinære bekymring, ensomhed og oplevelse af isolation blev dog i løbet af få måneder erstattet af en stabilisering ifølge barometerundersøgelsen. Dertil kommer bl.a. en stigning i livskvalitet til over vanligt niveau, hvilket er interessant da det indikerer at ikke alle ældre var lige så påvirkede af pandemien som man kunne have antaget i lyset af at der er tale om en ukendt virus og drastiske tiltag for at bremse den. Man kan reflektere over om dette kan kædes sammen med oplevelse af sammenhæng. Det er ikke et spørgsmål vi vil besvare i denne opgave, hvor det er de plejehjemsansattes beskrivelser af oplevelser under pandemien vi har fokus på.

Vores forskningsinteresse ligger i at problematisere disse beskrivelser (diskurser) og hvordan disse kan være med til at forme deres oplevelse af pandemien på arbejdspladsen, hvis oplevelsen af sammenhæng er til stede eller fraværende.

Vi drager denne inspiration fra Antonovsky, i forhold til hans udvikling af begreberne salutogenese og patogenese. Resultaterne af en undersøgelse fra 1970, som han deltog i, viser at nogle mennesker kan være mere disponerede for konsekvenser af pres og traume end andre (Antonovsky, 1987, s. 11 - 12). Vi antager er at dette også er gældende i vores problemstillings kontekst og vi benytter os derfor også af Antonovskys teori om oplevelse af sammenhæng, idet vi forestiller os at manglende håndterbarhed, meningsfuldhed og begribelighed i forbindelse med regeringens tiltag, kan hindre de ansattes oplevelse af sammenhæng.

Vi vil argumentere for at problemstillingen er aktuel fordi tendensen i diskurserne kan forstærke medarbejdernes oplevelse af at føle sig stressede og pressede, hvilket på sigt kan udgøre en trussel for ressourcerne på ældreområdet, da flere ansatte kan opleve stress, som på sigt kan føre til frafald af både ansatte og ansøgere til velfærdsuddannelserne. Vi kan allerede nu se en tendens med færre ansøgere til sygeplejerskeuddannelsen i 2022 med 18 % (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2022). Udviklingen sker i kombination med andre faktorer såsom glidning i kompetencer og arbejdsopgaver, hvilket er blevet forstærket under pandemien. Det kan eksempelvis være ansatte på plejehjem der ikke kun står for pleje men også for et teknisk og relationelt arbejde mellem borgeren og pårørende via videoopkald under isolation krævende omstændigheder. Kravet til følelsesarbejdet og til færdigheder som ikke er en del af uddannelsen, kan opleves som værende for stort. Det kan være medvirkende til en yderligere oplevelse af pres. Man kan sætte spørgsmålstejn ved om dette er medvirkende til at mindske oplevelsen af sammenhæng for de ansatte (Järvinen & Mik-Meyer, 2012, s. 20-22).

Som en generel samfundsfaglig tendens, kan vi iagttage en konstant foranderlighed og derfor et stærkt behov for tilpasningsdygtighed. Dette er set ud fra vores egne erfaringer som arbejdende i det offentlige system: der er altid nye kliniske retningslinjer, behandlingsmetoder, IT-systemer, lovgivning og andre eksterne faktorer som påvirker arbejdsgangene. De teknologiske fremskridt er både til gavn og til ulempe for arbejdet med mennesker - på den ene side, er teknologien udviklet til at facilitere og kvalitetssikre arbejdsgange på en måde som også forventes at være økonomisk besparende. På den anden side skaber teknologien nye krav til de professionelle, som bliver pålagt at skulle varetage opgaver som ligger udenfor deres normale kompetencefelt (Langstrup & Schwennesen, 2017, s. 315). På samme måde har pandemien stillet nye krav til de ansatte på plejehjemmene. Vi er interesserede i at tydeliggøre diskurserne som har floreret i forbindelse med ældreplejen under pandemien og hvordan dette har påvirket de ansattes oplevelse af sammenhæng. Vi forestiller os at forandringer i arbejdslivet under pandemien har været grundlag for diskurser om

øgede krav, som skabte en negativ opfattelse af perioden. Vi vil gerne undersøge om de ansatte, hvor oplevelsen af sammenhæng ikke var til stede, var mere tilbøjelige til at blive fastholdt i konsekvensen af disse diskurser, og omvendt, om de har været mere tilpasningsdygtige når kriterierne for oplevelse af sammenhæng var opfyldt.

Problemformulering

Vi ønsker på baggrund af problemfeltet at undersøge følgende:

Hvordan kommer beskrivelser af diskurser under Corona pandemien til udtryk gennem en analytisk fortolkning af de ansattes oplevelse af sammenhæng på henholdsvis det udvalgte private plejehjem og det kommunale plejehjem?

Kontekstualisering

I dette afsnit vil vi danne et bagtæppe for vores undersøgelse. Her omtaler og eksemplificerer vi nogle af de diskurser som er konteksten for problemfeltet. Vi definerer diskurser som mønstre der gentager sig når der tales om et bestemt emneområde (Jørgensen & Phillips, 1999, S. 36). Når vi arbejder med vores empiri, arbejder vi direkte med disse diskurser og de er vigtige at tydeliggøre for at forstå hvilken vinkel vi anskuer problemet fra. Det er ligeledes nødvendigt at tydeliggøre at det ikke har været en betingelse at disse blev italesat over for informanterne i empiriindsamlingen. Vi forsøger at fortolke udsagnene i konteksten af de diskurser der er blevet dannet under Corona pandemien.

I forbindelse med Corona pandemien opstod der flere diskurser om det pressede sundhedsvæsen, og den pressede ældrepleje. Diskurserne blev fremhævet i diverse medier samt i pressemøder afholdt af regeringen og sundhedsstyrelsen. Man kunne opleve på landets arbejdspladser, at disse diskurser til en vis grad dikterede hvordan man oplevede og talte om situationen. Særligt skulle der passes på sundhedsvæsenet, da der var frygt for at sygehusene blev "lagt ned" i forbindelse med en stor patient byrde, af patienter som krævede isolation på enestue samt respirator-krævende indlæggelser og få intensive pladser.

For at eksemplificere diskurserne vil vi her præsentere et udpluk af avisoverskrifterne som hovedsageligt stammer fra starten af pandemien:

- Mange dødsfald på plejehjem i Spanien: - De dør som fluer, siger datter til offer
- Regeringen forbyder forsamlinger på over 10 personer - frygter et "mareridt" for personalet
- Italiens læger kæmper en krig - nu viser de situationen frem, så verden forstår alvoren
- Danske hospitaler har næstfærrest sengepladser i Europa
- Coronaramt plejehjem: Halvdelen af beboerne er smittet
- Desperate danske plejehjem: Laver mundbind af lagner
- Sosu-assistent i svært dilemma: Vil ikke smitte sin syge mand, men kan miste jobbet
- WHO: Op mod halvdelen af Europas Corona-dødsfald sker på plejehjem - og de tælles ikke altid med

Hvis man søger på TV2 Nyheders hjemmeside for "plejehjem covid" så er der ikke mindre end 8340 hits. Alene dette giver en idé om omfanget af bevågenhed problemfeltet har haft i medierne, ikke kun i Danmark, men på verdensplan.

Man kan sammenholde overskrifterne med udvalgte citater af Statsminister Mette Frederiksen fra pressemødet som lukkede Danmark ned d. 11. marts 2020 (Statsministeriet, 2020):

" Jeg vil igen understrege, at vi har en meget stor forpligtelse til især at hjælpe de svageste i vores samfund, de mest sårbare, mennesker med kroniske sygdomme, kræftpatienter, de ældre. Af hensyn til dem må smitten ikke sprede sig. "

" Hvis mange bliver smittet, kan kapaciteten på intensivafdelingerne ikke følge med. Sundhedspersonalet kan ikke følge med. Ikke kun fordi sygehusene bliver overbelastede af kritisk syge mennesker. Men også fordi en stor del af plejepersonalet selv kan blive syge eller være i karantæne. Det er præcis den situation, vi skal gøre alt, hvad vi kan for at undgå. "

" Sygehuse og plejehjem opfordres til at begrænse besøgende. Med øjeblikkelig virkning. Det er vigtigt, at alle pårørende respekterer det. (...) Alle, der er raske, har et kæmpe ansvar for de mest udsatte. (...) Vi må hjælpe hinanden. Vise overskud – tænke på andre. Særligt på dem, som er udsatte. "

" Jeg vil takke alle i vores sundhedsvæsen for den kæmpe indsats, I yder. Tak for jeres indsats nu. Og på forhånd tak for jeres indsats i de kommende dage, uger og måneder. (...) Situationen kommer til at stille kæmpe krav til os alle sammen. Men selvfølgelig helt særlige krav til jer, der arbejder på vores sygehuse. På intensivafdelingerne. På højrisikostuerne. Vi får meget, meget brug for jer i den allernærmeste fremtid. "

Det kan yderligere sammenholdes med visse af Sundhedsstyrelsens anbefalinger (Sundhedsstyrelsen 2020, s. 17) til iværksættelse af tiltag i forbindelse med pandemien i Danmark:

- Forbud mod besøg på sygehus og plejehjem med få undtagelser
- Begrænsning af rettigheder på sundheds- og ældreområdet i forbindelse med håndtering af COVID-19-epidemien i forhold til at sikre nødvendig prioritering

Overskrifterne, pressemødet og anbefalingerne danner tilsammen et grundlag for udviklingen af diskurser om det pressede sundhed- og ældreområde.

I regeringens tiltag kan man desuden se tendenser til biopolitik og governmentality. Biopolitik tager udgangspunkt i Foucaults forskning om politik der retter sig mod krop og biologi og som kan komme til udtryk både som omsorg men også som en direkte regulering af befolkningen. Governmentality kommer til udtryk i befolkningens regulering af egen adfærd på baggrund af biopolitikken i de såkaldte "skræmmekampagner", altså i diskurserne om for eksempel død og desperation (Nexø & Rud, 2021, s. 166-167). Tendenserne danner yderligere grundlag for de omtalte diskursive praksisser, hvilket er tydeligt observerbart i dette udpluk af avisoverskrifter fra tiden under Corona pandemiens nedlukninger og restriktioner:

- Den store corona-guide: Det må du, det skal du, og det må du ikke længere
- Positive corona-tal overrasker: - Det må betyde, at vi opfører os på den rigtige måde

- Det stiller danskerne i et dilemma, når regeringen anbefaler i stedet for at påbyde
- Bødetakster for at overtræde Corona-påbud fastsat - se dem her

Vi mener at det er relevant at synliggøre disse biopolitiske tendenser, da regeringen i perioden regulerede befolkningens adfærd for netop at undgå smittespredning og belastning af sundhedsvæsenet. I pressemøder blev det omtalt som en nødvendighed for at passe på hinanden i samfundet. Klog på Sprog og Dansk Sprognævn kårede i 2020 "Samfundssind" som årets ord. Sammen med andre nominerede ord: "afstand"; "albuehilsen"; "flokimmunitet"; "bodegavirolog"; "hudsult"; "mundbind" og "corona" (Dansk Sprognævn, 2020) er dét om noget et eksempel på hvordan den diskursive praksis udfoldede sig.

Teori og metode

Teoriene og deres videnskabsteoretiske position

Her vil vi præsentere hvordan projektrapportens centrale teorier placerer sig videnskabsteoretisk. Vi har valgt at belyse både et sociologisk perspektiv, som kontekstualisering for problemet, og et humanistisk perspektiv, som et analyseredskab.

Afsnittet om kontekstualisering i dette projekt bygger på et diskursanalytisk blik, som er suppleret af Foucaults begreber om biopolitik og governmentalisme. Videnskabsteoretisk placerer disse begreber sig i socialkonstruktivismen og bidrager til at belyse den sociologiske vinkel af problemstillingen, som et resultat af det historiske pandemi-forløb. Foucaults ontologi er i særdeleshed flydende idet subjektet både former og er formet af diskurser. Foucault taler for at beskrivelse af diskurser er med til at forme virkeligheden (Nexø & Rud, 2021, s. 167-169). Hvis man går yderligere ind i hvordan diskurserne er opstået, kan man se på tale positionerne: regeringen og Sundhedsstyrelsen står i en autoritær magtposition, hvorudfra de udsender betydelige budskaber til befolkningen (i form af pressemøder, restriktion og retningslinjer). Nyhedsmedierne har ikke den samme autoritære taleposition, men har til gengæld en særdeles direkte indvirkning på befolkningens adfærd og dannelse af diskurser. Særligt aktuelt er det i denne teknologiske tid hvor nyhedsopslag og fortolkninger af samme, bliver delt mellem borgere på sociale medier og desuden er genstand for meget omtale i sociale kredse (Nexø & Rud, 2021, s. 164). Vi ser netop disse diskurser som værende bærende for en socialt konstrueret oplevelse af pres og desperation i omsorgsarbejdet under pandemien, og det er denne kontekst som er relevant at se projektet i lyset af.

Når vi skal til at analysere vores empiri og besvare problemformuleringen, bliver det relevant med et mere humanistisk perspektiv, hvor Antonovskys oplevelse af sammenhæng vil være central:

"Følelsen af sammenhæng er en global holdning som udtrykker, i hvilken udstrækning man har en omfattende og varig – men samtidig dynamisk - følelse af tillid til (1) at de stimuli man får fra den indre og ydre verden gennem livet, er strukturerede, forudsigbare og begribelige, (2) at de ressourcer, som er nødvendige, for at man skal møde de krav, som disse stimuli stiller til én, er tilgængelige, og (3) at disse krav er udfordringer, som det er værd at investere og engagerer sig i." (Antonovsky, 1987, s. 41)

Oplevelsen af sammenhæng placerer vi i et hermeneutisk perspektiv i relation til denne undersøgelse, og vi ser at Antonovskys ontologi er mere stabil i sin form – det er forventet at forskellige faktorer i subjektets virkelighed påvirker dem på samme måde over tid og sted:

“Jeg er overbevist om, at OAS er en stabil, vedvarende og generel indstilling til verden, der kendetegner en person hele vejen gennem voksenlivet, såfremt der ikke sker drastiske, vedvarende ændringer i vedkommendes livssituation. Det er en grundindstilling, der sætter sig igennem i alle livsområder indenfor grænserne af det, der er meningsfuldt for personen.”
(Antonovsky, 1987, s. 196 - 197)

På baggrund af en analyse af de delvise udsagn i interviewene, søger vi at opbygge en helhedsorienteret forståelse for det der er blevet sagt. Fortolkningerne som fremkommer af denne analyse, skal belyse hvorvidt informanterne har haft følelsen af sammenhæng opfyldt i relation til deres arbejde under pandemien. Særligt ser vi efter de 3 “kriterier” for oplevelsen af sammenhæng: begribelighed, håndterbarhed og meningsfuldhed. Vi er interesserede i hvordan diskurser i relation til informanternes arbejde under pandemien reflekteres i deres egne udsagn og hvordan disse diskurser har haft indvirkning på deres oplevelse af sammenhæng.

Foucault og Antonovsky er to teoretikere der normalt ikke optræder i samme sætning, medmindre de holdes op mod hinanden. Når vi har valgt at bruge netop disse, er det fordi vi er af den opfattelse at professionsbegrebet binder dem sammen og bygger bro mellem de videnskabsteoretiske ståsteder, hvilket vi vil komme nærmere ind på senere i dette afsnit.

Med udgangspunkt i et sociologisk perspektiv taler Foucault om at staten formår at udøve magt ved hjælp af biopolitik: kontrol, overvågning og regulering af befolkningen og dens adfærd forekommer i en grad som former borgerne som subjekter. Desuden kontrolleres subjekternes biologi yderligere ved hjælp af historiske teknologiske fremskridt som øger levealderen og forhindre sygdom, såfremt borgerne er underlagt statens magt tiltag og afspejler deres adfærd i henhold til statens forventninger. Den magt staten udøver fratager dog borgerne frihed i forhold til deres eget livs afslutning, da de teknologiske fremskridt gør det muligt at forskubbe døden så længe, at livskvaliteten i livets ende kan forringes af faldende funktionsniveau og kognitivt slid (Lemke, 2009, s. 45 - 50). Med udgangspunkt i et risiko sociologisk perspektiv taler Anthony Giddens om at velfærdssystemet har til opgave at beskytte os mod “farer” såsom ulykke, sygdom, alderdom og død, alle sammen faktorer man tidligere anså som et vilkår i livet. Vi kan relatere biopolitik til risikosociologien, hvor det i nogle dele er det en udbredt tese, at risici kan betragtes som sociale konstruktioner. Giddens bruger ordet “risikostyringsystem” om velfærdsstaten (Järvinen & Mik-Meyer, 2012, s.16 - 17). Hvis vi adopterer denne definition og overfører den til vores projekt, vil vi kunne spørge, om Corona pandemien udgør en risiko der kræver indblanding fra staten og dermed fra velfærdsprofessionernes side, samt om den historiske forlængelse af levealderen ved hjælp af blandt andet brydning af smittekæder er med til at øge gruppen af ældre i den 4. alder. Hvis dette er tilfældet, kan vi argumentere for at disse konstruktioner er/har været et vilkår i den professionelles arbejdsvilkår samt egen opfattelse af arbejdet under pandemien.

Begrebet profession kan anskues på flere forskellige måder, tidligere forbandt man en professionel med at denne var ekspert på et givent fagområde, med en autoritet man sjældent satte spørgsmålstegn ved. I dag er den professionelles rolle ofte også faciliterende og består i stigende grad af at bidrage til at skabe de rammer der gør det muligt for borgeren at løse egne udfordringer i

den udstrækning dette er muligt (Järvinen & Mik-Meyer, 2012, s. 18). Samtidig kan man se en tendens i at arbejdsopgaver/ansvarsområder bliver mere diffuse og omfatter opgaver der ligger udenfor de oprindelige professionsfaglige kompetencer. Endelig er der også en vis forventning til, at man som fagperson fremstår som "et godt eksempel" og dermed også bringer sin egen personlighed i spil (Järvinen & Mik-Meyer, 2012, s. 20 - 22). Det stiller store krav til de professionelle at bevare oplevelsen af sammenhæng i denne kontekst og disse krav bliver ikke mindre af, at der under Corona pandemien blev udstukket retningslinjer fra regeringen der ændrede sig med stor hastighed.

På denne måde kan opfattelse af egen profession anskues fra både et sociologisk og humanistisk perspektiv. Vi ser os selv som subjekter der er dannet af diskurser – derfor er professionen dannet af diskurser der stammer fra både uddannelse, politik, medier, med flere. I det sociologiske perspektiv argumenterer vi for at det især er diskurserne om den kontekst (her værende pandemien) egen profession indgår i, der påvirker den professionelle opfattelse af arbejdet. I det humanistiske perspektiv er det oplevelsen af sammenhæng, der danner grundlag for opfattelsen af eget professionelle virke. Her i betydningen af, hvad det gør for oplevelsen af meningsfuldhed når arbejdsopgaverne, som normalt er en del af ens hverdag sættes på pause eller ændres permanent og måske overgår den professionelle faglige kompetencer.

Metode hermeneutik

Teorien som vi har beskrevet i foregående afsnit bruges som et tænkeredskab i denne projektrapport. Teorien er derfor med til at danne rammer for hvad vi undersøger, men også for at give resultaterne af undersøgelsen mening (Høyer 2021, s. 22-25).

De problemstillinger vi har skitseret udspringer som før nævnt af et diskursteoretisk blik på emnet. Diskurser opstår på baggrund af mønstre i ytringer som bygger på forståelser og forforståelser - vi er netop interesserede i at forstå frem for at forklare (Jørgensen & Phillips, 1999, S. 36). Hvis man vil analysere konsekvenserne af disse mønstre yderligere, giver det god mening at gøre det med en hermeneutisk tilgang, hvor vi kan komme nærmere en forståelse af feltet ved at anvende vores egen forudindtagede erfarings pulje, som beskrives længere nede i afsnittet.

Med disse forforståelser som fundament, kan vi søge ny viden og perspektiver om problemstillingen. Med det hermeneutiske perspektiv kan vi således fortolke de omtalte diskurser om det pressede ældreområde, med fokus på tiden under pandemien. På den måde kan vi få indblik i de implicerede ansattes oplevelse af diskurserne om presset, men også af meningsfuldheden, begribeligheden samt håndterbarheden i deres arbejde. Det er nødvendigt at bruge den fortolkende praksis for at afdække meninger i diskurserne, da de ikke er eksplicite for alle og derfor findes der uendelige fortolkninger af samme diskurser (Juil, 2012, s. 108).

Vi ser diskurserne som dele i en helhed, og derfor vælger vi at benytte os af den metodologiske retning indenfor hermeneutikken. Ved at arbejde med den hermeneutiske cirkel, kan vi veksle mellem dele og helheder for at udvide vores indsigt i undersøgelsesfeltet. Det kommer til udtryk i vores analysemetode, hvor vi uddrager dele af de udsagn vi har indsamlet i de foretagne interviews og gennem fortolkning og analyse finder vi frem til en meningsfuld forståelse af emnet. Det er ikke målet at opnå en entydig fortolkning af det sagte.

Schleiermachers (1999) analogi omhandlende børn som lærer sproget gennem genkendelse af mønstre og sammenligninger gør sig også gældende for vores problemfelt. Her kan man se de

ansattes oplevelse af sammenhæng som hvilende på de præmisser der skabes af gældende diskurser omkring deres arbejdsområde. Schleiermacher forklarer at børns helhedsopfattelse udvikles af en forståelse for delvise erfaringer med sproget, og ud fra disse nydannede helheder kan de danne nye grundlag for forståelse af fremtidige sproglige sammenhænge (Juul, 2012, s. 114). Vi sammenligner det med, at de plejehjemsansatte danner grundlag for nye forståelser, på baggrund af diskurser omkring deres arbejde. Disse nye forståelser er ikke nødvendigvis bevidst udviklet. Hvorvidt den enkelte ansatte oplever et positiv og udviklende udfald, eller om oplevelsen er negativ og stressende, har muligvis rod i den individuelle fortolkning af de diskurser hvorpå de har dannet deres helhedsopfattelse.

Ved at anvende metodehermeneutikken fremfor den traditionelle, filosofiske hermeneutik, bliver det muligt at fortolke sprogbrugens handlinger og de tilsigtede og utilsigtede konsekvenser der udspringer af diskurserne (Gilje, 2017, s. 129-130).

Vores forforståelser er nedskrevet under foregående gruppearbejde, da det var væsentligt at notere dem før undersøgelse af feltet. Vi har dernæst samlet vores forforståelser og det er denne samlede pulje som har betydning for projektet. Det er relevant at sætte ord på forforståelsen, da det er denne som danner grundlag for hele projektet (bilag 1).

Der var ikke meget baggrundsviden om pandemien, og derfor var perioden under nedlukningerne farvet af skiftende udmeldinger fra de offentlige instanser. Som ansat i ældreplejen har man haft en opgave i at formidle aktuelle anbefalinger og påbud, hvilket i sig selv kan have været svært at finde rundt i. Vi forestiller os dog også at de ansatte på plejehjemmene er professionelle i en grad hvor de er i stand til at omstille og tilpasse sig til de udfordringer de møder i deres professionelle liv. Vi har derfor en forventning om at der har været en omstillingsperiode, i forbindelse med pandemien, som har krævet en ekstra indsats, men som hurtigt er blevet en del af hverdagen og dermed ikke en vedvarende ekstra belastning.

Vi har en særlig interesse i diskurserne der har været i fokus under pandemien og hvordan disse påvirker de professionelle. På denne baggrund forestiller vi os at der er en del af de ansatte, der vil have haft en oplevelse af øget travlhed og frustrationer som følge af regeringens påbudte restriktioner.

Vi forsøger hverken at bekræfte eller afkræfte tilstedeværelsen af pres i ældreplejen. Vores fortolkning af diskurserne og af empirien afhænger af vores kontekst og vores baggrund, og derfor er vi bevidste om at det ikke er en endegyldig sand fortolkning vi opnår. Vi er derimod interesserede i en kontekstuel helhedsforståelse af de konsekvenser diskurserne har, for dem som arbejder på de omtalte arbejdspladser, i dette tilfælde ældreplejen (Juul, 2012, s. 114-115). De fokusgruppe interviews vi har foretaget, kan bidrage med indsigt til dette formål.

Fokusgruppeinterviews

Vi har tidligere italesat at fokusgruppeinterviewene ikke var planlagt som gruppeinterviews. Vi var nødsaget til at være fleksible for at få adgang til informanterne på de udvalgte plejehjem, hvor vi blev inviteret ind i en hverdagslignende situation og hvor deres arbejdsopgaver var en faktor, som ikke blev sat på pause på grund af interviewet. På trods af dette, har vi oplevet nogle mærkbare fordele ved at bruge denne metode, som vi her vil uddybe.

Fordelene ved fokusgruppeinterviewet er i vores tilfælde at vi har kunnet indsamle flere synspunkter om samme emne. Vores roller i interviewsituationen var opdelt, således at den ene person interviewede og stillede primært spørgsmål for at lede informanterne ind i det relevante emnefelt, mens den anden person havde en observerende rolle. Derfor kunne den observerende part fokusere på at iagttage informanternes interaktion og relationelle dynamik under interviewet, samt de personlige reaktioner og stemningsændringer (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 67). Den mellem menneskelige dynamik og kulturen på arbejdspladsen ekspliciteres særligt under fokusgruppe interviewet (Kvale 1997, s. 282), hvilket vi ser fordele i, da organisationskulturen har betydning for den individuelle opfattelse af arbejdspladsen som helhed. Under pandemien blev ansatte i ældreplejen udsat for eksterne, miljømæssige faktorer såsom restriktioner, øgede hygiejnetiltag og afstandskrav. Faktorer som dette påvirker organisationen som helhed, men betyder også noget for hvordan arbejdsgrupperne forandrer deres kultur internt. Hvis gruppens medlemmer oplever at de har tilstrækkelige ressourcer til at løse deres arbejdsopgaver under de nye omstændigheder, så skabes der en problemløsende kultur hvilket gavner hele gruppen. Den velfungerende gruppe er med til at skabe identitetsfølelse i arbejdet, nedsætter usikkerhed og bidrager til at gruppens medlemmer magter at overkomme deres opgaver og udvikle sig. Hvis der derimod opleves en manglende håndterbarhed af de nye betingelser for arbejdet, så skabes der en problemgruppe, hvor gruppens medlemmer forstærker hinanden i usikkerheder, nederlag og oplevelsen af tilhør til organisationen (Schein, 1990, s. 158-166). Under interview situationen får vi et kort indblik i hvordan gruppeprocesserne under pandemien har påvirket de enkelte informanternes oplevelse af deres profession og arbejdsplads. Dette sker ikke kun ved hjælp af relevante og åbne spørgsmål, men også på baggrund af gruppens dynamik, hvor de supplerede hinandens udsagn og støttede op om genkendelse eller erindring af erfaringer som var relevante for interviewet.

Hvis man vurderer interviewets validitet ud fra en antagelse om, at vi ved hjælp af interviewspørgsmålene forsøger at iagttage og fortolke måden hvorpå informanterne udtrykker subjektive meninger og opfattelser som relaterer sig til emnefeltet, så kan man argumentere for at validiteten er høj. Ulempen er dog at fokusgruppeinterviewet kan miste validitet i forbindelse med indsamling af oplysninger om objektive hændelser, fordi interviewpersonernes udsagn ikke kan regnes som endegyldigt sande (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 278-279). Gruppedynamikken, især i grupper med status forskelle, har en psykologisk indvirkning på den individuelle persons tilbøjelighed til at tilbageholde oplysninger (Schein, 1990, s. 164-165). I de grupper vi har interviewet, kan man argumentere for at der er status forskel mellem den koordinerende sygeplejerske og social og sundhedsassistenterne, samt mellem gruppelederen som er social og sundhedsassistenten og sygehjælperne.

Det dynamiske sociale samspil mellem de ansatte opfordrer til en øget spontanitet i udsagnene. Man kan sige at interviewsituationen tager form af en hverdags diskussion (Brinkmann, 2014, s. 45-46). Konsekvenserne af diskussionerne omkring de ansattes arbejdsplads, profession samt omstændighederne under pandemien, tydeliggøres under denne diskussion. Desuden er vi opmærksomme på at vores interviewguide (bilag 2) er udarbejdet på baggrund af en anden problemformulering, som havde væsentlige forskelle i sammenligning med denne rapport problemformulering. Det er stadig vores vurdering, at de erfaringer og holdninger der fremkommer i interviewene, har relevans for vores problemformulering og at der kan udledes meningsfulde fortolkninger gennem den kvalitative analyse.

Empirisk indsamling

Adgang til feltet

Den adgangsgivende kontakt til informanterne blev etableret af et gruppemedlem i den foregående gruppe. Vi har modtaget den skriftlige korrespondance mellem de adgangsgivende personer og dette gruppemedlem. Afsnittet om udvælgelse af informanter og adgang til feltet vil derfor tage udgangspunkt i dette. Den mundtlige del af korrespondancen var vi ikke involveret i og vil derfor ikke blive anvendt i dette projekt.

Udvælgelsen af de involverede plejehjem/plejecentre er sket på baggrund af den kontakttagendes kendskab til kommunen gennem dennes tidligere erhverv. Kontakten blev foretaget per mail, hvor de institutioner der var interesserede i at medvirke, lavede aftaler med den kontakttagende person i gruppen. Adspurgt om den interne udvælgelse af informanter, svarede de adgangsgivende involverede at valgene er truffet, for at komme bredt omkring på arbejdspladsen i forhold til det personale der var til stede under pandemien, samt på baggrund af personalets forskellige uddannelser.

Vi foretog 2 fokusgruppeinterviews på henholdsvis et kommunalt plejecenter og et friplejehjem, begge beliggende i samme kommune.

Beskrivelse af plejecenter/friplejehjem

Det kommunale tilbud

Et plejecenter i ét plan hvor der er plads til 60 beboere fordelt på 3 afdelinger, beliggende i udkanten af en mindre by og med landlig udsigt. Hver bolig er ét-værelses lejligheder med eget badeværelse og egen terrasse og derfor mulighed for adgang via en havedør. Plejecentrets visioner er at støtte borgeren i at mestre egen hverdag med berigelse i form af fællesskaber og aktiviteter. På plejecentrets hjemmeside fremhæves det at borgerne tilbydes et kommunalt bevilliget klippekort til 30 minutters selvvalgt aktivitet/ekstra hjælp om ugen. De kan derudover deltage i aktiviteter, arrangeret af plejecentret, såsom banko, cykling, dans og mere. Plejecentret har tilknyttet frisør og fodterapeut som borgeren selv skal lave aftale med ved behov. Maden leveres af fælleskøkkenet i kommunen.

Det private tilbud

Et friplejehjem lokaliseret i et naturområde med vandudsigt. Bygningen er i flere etager med plads til 50 beboere, beliggende i udkanten af en lidt større by. Desuden bruges stedet også som konferencecenter og der er hotelværelser der også kan benyttes af pårørende. Plejehjemmet har eget køkken med mulighed for mad ud af huset og der er faciliteter såsom træning, storskærm med mere. Der er 4 lejligheder til ægtefæller/par, de resterende af lejlighederne er til enkeltpersoner. Lejlighederne er indrettet med 2-3 rum, med eget bad, køkkenniche samt udgang til terrasse eller altan. På plejehjemmet er der mulighed for tilkøb af diverse ydelser samt ledsagerordning. Plejehjemmets værdier er baseret på sloganet "længst muligt i hinandens liv" og derfor er dagligdagen præget af mange muligheder for fællesaktiviteter og kulturelle tilbud.

Samtykke og interviewguide

Der blev udarbejdet en interviewguide og samtykkeerklæring som grundlag for disse interviews. Interviewguiden er udarbejdet med henblik på semistrukturerede interviews med individuelle informanter, som skulle være ansatte på plejehjem under Corona pandemien. Spørgsmålene er skrevet med henblik på at indsamle informationer om følgende forskningstemaer, hvor vi her også vil udpensle hvad spørgsmålene i temaerne handler om:

- **Præsentation af informant:** informationer om informanten, udvælgelse til interviewet, ansættelsesforhold, organisationen, og arbejdsopgaver.
- **Værdier / fagligt skøn:** informantens værdier i arbejdet med pleje og omsorg for borgere.
- **Corona pandemien og nedlukningerne:** ændringer som Corona pandemien medførte i hverdagen på arbejdspladsen, ændringer i informantens og organisationens værdier, faglighed under Corona pandemien, negative og positive konsekvenser, ændringer som har været vedvarende efter pandemien, samarbejde med pårørende og særlige situationer/udfordringer.
- **Restriktioner:** omsorg under restriktionerne, oplevelse af påvirkninger under restriktioner, ændrede arbejdsgange under restriktionerne.
- **Sundhed:** informantens værdier i forhold til sundhed, syn på Corona-pandemien og egne definitioner af sundhed.
- **Relation og kommunikation med borgerne:** ændringer i relationen og kommunikationen, faglig ageren, overvejelser i arbejdet og tilpasning i forhold til Corona pandemien.

Vi har delt interviewguiden op på denne måde for at skabe overblik over forskningstemaer og spørgsmål. Således kunne vi vende tilbage til interviewguiden og sikre at alle temaer blev dækket (Brinkmann, 2014, s. 84 -85).

Vi vil argumentere for at vi kan relatere interviewguiden til vores aktuelle problemstilling, da der både implicit og eksplicit kommer flere diskurser og oplevelser af sammenhæng til udtryk, når der spørges ind til værdier og oplevelser under Corona pandemien.

Samtykkeerklæringen er udarbejdet i overensstemmelse med persondataforordningen fra 2016, idet der er oplyst om blandt andet formål med indsamling, anonymisering af informanter samt aftale om og bortskaffelse af lydoptagelser efter projektets afslutning (Persondataforordningen, 2016, art. 4(11), art. 5, art. 6, art. 7, art. 9, art. 17). Samtykket sikrer at informanterne bevarer deres rettigheder og derfor også at vi ikke overtræder nogle love. Det er i øvrigt i overensstemmelse med god forskningsetik.

Vi har på friplejehjemmet aftalt at vi ved projektets afslutning genoptager kontakt, for at viderebringe projektrapporten og eventuelt relevant feedback samt refleksioner.

På det kommunale tilbud er der ikke lavet nogle aftaler om at genoptage kontakten, vi har dog i sinde at kontakte dem og tilbyde udlevering af projektrapporten. Det er kun rimeligt at tilbyde resultatet af undersøgelsen når vi har involveret informanter fra organisationen.

Forløbsbeskrivelser

Interview på kommunalt plejecenter

Vi ankom til interviewet på plejecentret og havde forestillet os at vi skulle foretage et individuelt interview. Vi blev inviteret ind i et større åbent lokale i forlængelse af centrets gange og indgangen. Personalet var i færd med at holde formiddagspause og der var 5 personer til stede: en social og sundhedsassistent, 2 sygehjælpere, en elev samt en praktikant fra folkeskolens 9. klasse. Da vi ikke var forberedte på, at der var flere mennesker til stede og at der ikke var planlagt individuelle interviews eller mulighed for at være i et mere lukket lokale, så vi os nødsaget til at improvisere og gribe chancen for at foretage interviewet. Vi kunne godt ønske os at have været bedre forberedte på dette scenarie. Der var lagt op til at det var social og sundhedsassistenten der skulle være den primære informant, men de to sygehjælpere var i høj grad medvirkende.

Det var en god mulighed at få lov til at tale med de tre personer, som havde arbejdet på stedet under pandemien, især da plejecentret havde mange ansatte og beboere der blev smittet med Corona i starten af pandemien. Det at der var flere mennesker til stede på samme tid, som havde oplevet nogenlunde de samme ting, gjorde at de hjalp hinanden med at huske detaljer og gav supplerende kommentarer.

Da interviewet fandt ikke sted i et lukket lokale oplevede vi at både borgere og medarbejdere passerede forbi. Vi talte efterfølgende om fordele og ulemper ved hele denne opsætning. Det var en forstyrrende faktor at der gik borgere og andet personale forbi i lokalet. På et tidspunkt blev vores primære informant nødt til at forlade interviewet, da hun skulle deltage i et lægebesøg hos en borger. Vi kom til at føle at vi var "i vejen", på trods af at vi var blevet godt modtaget og alle informanter var imødekommende og villige til at svare på vores spørgsmål. Omstændighederne gjorde, at dette interview blev kortere end tilsigtet – varigheden af optagelsen var ca. 25 minutter.

Interview på Friplejehjem

Der var planlagt 3 interviews indenfor en tidsramme af en time med følgende informanter: en sygeplejerske, en social og sundhedsassistent og en social og sundhedshjælper. Der var på forhånd givet information til plejehjemmet, om at det ikke vil være muligt at udføre alle tre individuelle interviews indenfor tidsrammen, men der blev ikke tilbudt et alternativ, hvorfor vi gennemførte interviewet i gruppen.

Vi blev modtaget på friplejehjemmet af den koordinerende sygeplejerske og ledt ind på hendes kontor. Hun ringede efter den ene assistent, og derefter informerede hun os om at den anden planlagte informant ikke var til stede. I stedet ringede hun til en assistent som var på arbejde og som hun synes var relevant at inddrage. Der var således 3 informanter til stede i lokalet. Den koordinerende sygeplejerske informerede os desuden om at hun havde hovedtelefonen som skulle besvares ved opkald.

Vi blev tilbudt drikkevarer under interviewet, og der var en tydelig god dynamik mellem de tilstedeværende ansatte. Telefonen ringede 3 gange under interviewet, og sygeplejersken blev nødt til at besvare et opkald uden for rummet, et andet i rummet og et sidste opkald blev ikke besvaret i tide. Vi fik indtryk af at informanterne var meget tilfredse med deres arbejdsplads og arbejdsopgaverne. Det virkede ikke til at være forstyrrende for deres arbejdsgang at de var trukket

ud til interview i den time, der var blot én kommentar efter en time om at den ene assistent måtte komme tilbage til arbejdet, hvorfor vi afsluttede interviewet.

De ansatte kunne berette om at de ikke havde været særlig ramte af smittetilfælde under pandemien og at de fortsat gennemfører tests af personale hver 14. dag, samt test af hele centret ved enkelte udbrud.

Refleksioner efter endt empiri-indsamling

De optimale informanter ville give konkrete og relevante svar, samt lange sammenhængende udsagn. De ville være sandfærdige og engagerede i interviewet og dets emneområde. Det er dog ikke disse egenskaber som er endegyldige for den gode empiri (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 187-188). I fokusgruppe interviewene har informanterne formået at udtrykke stemning og tilknytning til problemstillingen på hver deres måde, hvilket har givet os indblik som er særdeles relevant: på det kommunale tilbud blev vi mødt af en trykket stemning, vi fik hurtigt oplyst at plejecentret havde haft store udfordringer under Corona pandemien og at personalet var mærket af det. De ansattes toneleje og mimik afspejlede frustration når der blev talt om problemfeltet. Deres indbyrdes relationer fremstod ikke som mere end rent kollegialt bekendtskab. På friplejehjemmet observerede vi en noget modsatrettet stemning, da informanterne synes at have en mere familiær og uformel omgangstone som var præget af venskabelighed og omsorg for hinanden. De ansatte havde alle en relativt bekymringsfri attitude.

Under dette projektarbejde har vi desuden erfaret, at det er en forudsætning for det velfungerende gruppearbejde at der er transparens i korrespondancen med det adgangsgivende felt. Det ville være optimalt at de personer der foretager interviewene, er de samme som formidler kontakten til feltet. Closed-loop kommunikation i denne kontakt er også bestræbeligt, da det mindsker risikoen for at der sker misforståelser (Spielberger, 2004, s. 501) - i vores tilfælde hvor der opstod misforståelse i forhold til om der skulle foretages gruppeinterviews eller individuelle interviews. Af hensyn til interviewguiden giver det også mest mening at man føler ejerskab i forhold til indholdet af guiden og er engageret i dette, da det giver et mere sammenhængende interview og fremstår mere professionelt. At skulle kigge i interviewguiden flere gange under interviewet påvirker det relationelle arbejde med informanterne. Derfor ville det også være en fordel for os at spørgsmålene er revideret og eventuelt står som stikord.

Kvalitativ analyse

For at analysere indholdet af de foretagne interviews, vil vi benytte os af den tematiske analysemetode. Den tematiske analyse er en kvalitativ metode som ikke er bundet op på én bestemt videnskabsteori, men ved at følge metoden kan vi organisere den indsamlede empiri i relevante tematikker som er interessante og relatere sig til problemformuleringen (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 85 - 86). I denne proces kan vi konstant sammenholde de delvise udtræk af transskriptionerne til helheden af begge interviews og dermed opnå en sammenhængende forståelse af materialet. Vi bevæger os derfor i interviewene på en måde som svarer til det hermeneutiske perspektiv.

Vi vil argumentere for at vi i virkeligheden allerede påbegynder den analytiske proces under interviewsituationen, da vi under interviewet forsøger at bekræfte vores fortolkning af det sagte ved

at fremlægge fortolkningen for informanterne (Brinkmann, 2014, s. 85). Eksempelvis oplever vi at der har været flere fordele ved arbejdet under Corona pandemien på det private plejehjem, og denne fortolkning former vi til spørgsmålet *“Så det jeg hører, er at i faktisk har haft en del positive gevinster?”* hvorpå informanterne bekræfter. Undervejs i analysen har vi desuden kommunikeret kontinuerligt internt i gruppen om betydninger og interessante vendinger i interviewene. Dét at det er muligt at afprøve hypotetiske idéer og fortolkninger af materialet som den anden part i gruppen så kan supplere, er en hjælpende faktor i analyseprocessen. Derfor indgår man også allerede her i en hermeneutisk proces som tilvejebringer en dybere forståelse for empirien i et analytisk perspektiv (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 90 - 91). Denne arbejdsgang har vi allerede indlejret i gruppearbejdet fra relativt tidligt i processen og det har især været fordelagtigt under empiriindsamlingen, hvor vi optog interne samtaler og refleksioner med hinanden om interviewsituationerne umiddelbart efter vi forlod informanterne. Derfor står erindringerne som særligt skarpe, er mere valide og kan ikke siges som sådan at være påvirket af en tidsmæssig kløft.

Vi vil yderligere arbejde med at skabe validitet i rapportens aktuelle afsnit, da vi beskriver hvordan vi har analyseret i praksis. Desuden vedhæftes arbejdsmaterialet som bilag (bilag 3-8) til denne rapport, for på denne måde at skabe gennemsigtighed og gøre det tydeligt hvordan vi når frem til resultaterne og derved besvarelsen af problemformuleringen.

Faserne i det analytiske arbejde vi har foretaget, er som følger:

1. Bearbejdning af interviewdata

I denne fase af analysen har vi transskriberet interviewene for at gøre vores datasæt håndterbare. Transskriptionen har vi selv foretaget, og diskuteret undervejs for at bekendtgøre os med materialet (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 85). Vi vil argumentere for vigtigheden i at interviewene er blevet transskriberet af samme personer som har foretaget dem, da erindringen af interviewsituationen står klar i forhold til toneleje og samspil mellem informanterne, hvilket giver yderligere kontekst til det sagte.

Vi vælger at transskribere informanternes udsagn så nøjagtigt som muligt, for at kunne gengive de følelsesmæssige betoning som fremgår i de sagte ord (Brinkmann, 2014, s. 86 – 87). På nogle punkter i interviewene har dette dog vist sig at være besværligt, da informanterne snakkede ind over hinanden og der var baggrundsstøj, og derfor er vores transskription en blanding af grovere passage og detaljerede beretninger.

2. Tematisk kodning

Vi har her gennemgået begge interviews i fællesskab og markeret relevante og interessante dele af materialet med farvekoder. Hver farvekode er defineret som en del af det transskriberede interview, der kunne relateres til lignende udsagn som optræder andetsteds i interviewene. Vi har ikke hængt koderne op på hvorvidt de optræder flere gange, optræder i begge interviews eller er mere omfangsrige (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 86). Forudsætning for dannelse af koderne er blot at de er interessante i relation til problemstillingen. Under kodningen benytter vi os af den abduktive metode, og derfor kan man hverken sige at koderne kun udspringer af datasættet eller af forhåndsbestemt teoretisk materiale, men af en blanding af begge dele (Brinkmann, 2014, s. 91 - 93). Vi har på forhånd kendskab til relevante teoretiske begreber og på baggrund af dette, sammen med det ekstensive kendskab til selve interview materialet, ser vi nogle af mønstre og gengangere i

datasættet som værende relevante for vores kodning (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 86 - 87). Den del af interviewene som ikke blev farvet i koder, er betragtet som ikke relevant og derfor frasorteret.

3. Gruppering af temaer (bilag 6)

Vi bevæger os på det latente, fortolkende niveau i identificering af temaer i det empiriske materiale. Det er særligt begrundet af, at vi anvender empiri som er indsamlet under udarbejdelsen af en projektrapport med en anden problemformulering, og derfor er interviewspørgsmålene ikke rettet direkte mod besvarelsen af vores aktuelle problemformulering. På det latente niveau kan vi fortolke og uddrage meningsfulde pointer fra interviewene, på trods af at det ikke er ekspliciteret. Der skabes således en kobling fra det semantiske – det er blevet sagt og transskriberet – til det latente – som er udledt af det sagte (Braun & Clarke, 2006, s. 84-85). Igen inddrager vi vores forforståelse i denne proces, og derfor er det på baggrund af denne rapports centrale teori, oplevelse af sammenhæng, at vi interesserer os for udvalgte passager i empirien. Udover disse passager som vi forventede at benytte til besvarelsen af problemformuleringen, har vi dog fået indblik i flere relevante og meningsfulde pointer. Disse nye indblik har vi forholdt os åbent overfor, hvorfor analysen har baggrund i en abduktiv tilgang (Brinkmann, 2014, s. 91 - 93).

Vi har grupperet de fundne koder i temaer efter Attride-Stirlings model, og derfor har vi organiseret materialet i overordnede globale temaer, hvor der i flere tilfælde dannedes undergrupperinger i form af organiserende temaer og sidst følger koderne i form af de udtrukne udsagn i interviewene, som initialt blev inddelt i farver (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 87). Desuden er alle de udtræk af empirien som før ikke kunne placeres, blevet sorteret under relevante grupper. De globale temaer giver et groft bud på en besvarelse af problemformuleringen, hvilket vi præsenterer i resultater og dette uddybes yderligere i diskussionen.

4. Revision af temaer

I denne fase har vi på arbejdet i 2 niveauer. På første niveau har vi gennemgået temaer for at se om udtrækkene passede til det globale tema. Dette er gjort ved at læse alle udtrækkene under hvert tema og undergruppering. Derefter har vi ræsonneret i fællesskab om disse citater var sigende og sammenhængende når sammenholdt med temaet (Braun & Clarke, 2006, s. 91 – 92). Der blev i den forbindelse dannet nye temaer, nogle udtræk blev sorteret i andre grupper og der er slettet undergrupperinger uden indhold.

På andet niveau har vi gennemgået selve temaerne for at reflektere over om de afspejler vores overordnede indtryk af datasættet, når sammenholdt med problemformuleringen og de nye indsigter, vi har fået i det intensive forløb af arbejdet med empirien. Undervejs i denne del af analysen har vi frasorteret, omdøbt og slettet en betydelig del af den første kodning af vores empiri, da vi ikke kunne argumentere for at det var relevant eller særligt indsigtsgivende i henhold til problemfeltet (Braun & Clarke, 2006, s. 91 – 92). Herfra er datasættet kodet, sorteret og raffineret tilstrækkeligt til at vi mener at kunne kondensere særlige meningsfulde betydningsnarrativer for de enkelte temaer, som vil give mening i forhold til hele datasættets relation til problemfeltet.

Dette arbejde med empirien er særligt relaterbart til den hermeneutiske metode, hvor det netop er af særlig betydning for vores forståelse af problemfeltet, at vi sammenholder de delvise pointer med hele datasættet - og omvendt. Altså bevæger vi os i en hermeneutisk spiral, hvor forforståelsen

konstant udvikles af at lave disse sammenligninger og vi tilnærmer os løbende en horisontsammensmeltning.

5. Definerings af temaerne

Den sidste fase af det direkte analytiske arbejde med empirien har indebåret en visuel kortlægning af temaernes forhold til hinanden. Vi har gennemlæst citaterne under hvert tema og diskuteret samt reflekteret over pointerne i fællesskab. Vi har formidlet en tekst som præsenterer hvordan temaernes forhold kan anskues ud fra det empiriske materiale. På den måde er vi nået frem til et narrativ, der kan betegnes som værende essensen af temaet. Narrativets formål er ikke blot at opsummere hvad de enkelte temaer handler om, men at udlede og formidle hvorfor netop disse temaer er interessante i forhold til vores problemformulering (Braun & Clarke, 2006, s. 92 – 93). Efter udarbejdelsen af essensbeskrivelser, har vi gennemgået temaernes titler igen og foretaget justeringer eller bekræftet at det er sammenhængende, konkret og repræsentativt for temaet.

6. Rapportproduktion

Narrativerne/essenserne, samt særligt repræsentative citater fra de enkelte temaer, præsenteres og diskuteres i henhold til relevant teori. Dette er med henblik på at opnå en forståelse som kan formidles i form af en besvarelse af problemformuleringen i denne rapport.

Resultater

Kodning

Den første gennemgang af materialet resulterede i 14 særskilte koder med tilhørende farver. Koderne er primært dannet på baggrund af diskurser, og derfor betragter vi hver kode eller tema som sådan. Diskurserne kan være til stede i samfundet, omhandlende pandemien, eller mere lokale, om følelser og værdigrundlag. Koden "objektive ansættelsesforhold" har vi ikke dannet på baggrund af en diskurs, men vi mente at det var vigtigt at markere hvornår informanterne gav information om dette.

Koderne navngav vi: skyld, tillid og ansvar; omsorg; med betydning for oplevelse af sammenhæng; fagligt hierarki; det, der er med til at fastholde diskurser; kompetence glid; sammenligning før og nu; faktorer for mængde af arbejde generelt; faktorer for mængde af arbejde under Corona pandemien; værdigrundlag; objektive ansættelsesforhold; ansvarstagende ulydighed; sammenligning mellem det kommunale og det private tilbud; samt en kategori for interessante vendinger som ikke umiddelbart kunne placeres endnu.

De fleste af koderne er relativt selvforklarende i konteksten af denne rapport - bort set fra "ansvarstagende ulydighed", et begreb vi er stødt på i forbindelse med projektarbejdet. Dette begreb er beskrivende for ansattes og organisationers initiativ til at bryde med omstændige rammer, for at kunne tage ansvar i en situation, hvor der er behov for at skabe meningsfuldhed, i et ellers usammenhængende arbejdsforløb. "Ulydigheden" er, i en forskningsartikel fra 2006, nævnt i forbindelse med kvalitative undersøgelser omhandlende ældreområdet i Norge, Danmark og Sverige. I denne artikel er ulydigheden beskrevet i forbindelse med at de ansatte blandt andet skulle arbejde med en styreform på arbejdspladsen, som ikke var meningsfuld for dem. Det er også synliggjort hvordan erhvervet på ældreområdet er præget af omskiftelige organisatoriske vilkår og budgetstramninger gennem længere tid. Disse vilkår har tilvejebragt et behov for de ansatte: et

behov for at tage initiativ og ansvar i situationen, på trods af at det betød at de måtte trodse enten arbejdsgiveren eller en højere instans (Szebehely, 2006, s. 52 - 63). Man må antage at Corona pandemien og dens restriktioner og påbud har haft en betydningsfuld indvirkning på de organisatoriske vilkår på de involverede ældretilbud, hvilket yderligere kan have forstærket et behov hos nogle ansatte, for at gå ud over de udstukne rammer og selv danne meningsfuldhed i arbejdet.

Tematisering

Ved næste revision af materialet fik vi dannet mere overordnede grupperinger og undergrupperinger. Vi indså at de koder vi udarbejdede i sidste fase i virkeligheden kunne betegnes som værende mere overordnede og derfor er temaerne som fremgår af denne fase i analysen, navngivet efter de oprindelige koder. Derudover har vi adskilt udsagnene i undergrupperne "privat" og "kommunalt" således at det er tydeligt om de tilhører det kommunale eller private interview, og derfor er konteksten bevaret (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 85). Man finder ikke nødvendigvis udsagn fra begge interviews i de enkelte grupperinger og nogle af udsagnene fylder betydeligt mere fra det ene interview fremfor det andet, hvilket i sig selv demonstrerer at emneområderne som er blevet omtalt i interviewene, har været vægtet forskelligt i de to personalegrupper. En liste over globale temaer og undergrupperinger kan ses i tabellen i bilag 8.

Revision af temaer

På første niveau i denne fase har vi, på baggrund af genlæsning af materialet, dannet 2 nye temaer, hvor vi fordelte de udsagn som ikke passede ind i øvrige temaer:

- Oplevelse af tiden under Corona-pandemien
- Hygiejne og forebyggelse

På andet niveau i denne fase har vi slettet udtræk af interviewene flere steder, som ikke var relevante for problemformuleringen. Derudover har vi slettet følgende temaer, hvor udtrækkene fra interviewene enten er sorteret i andre grupper eller ligeledes er slettet:

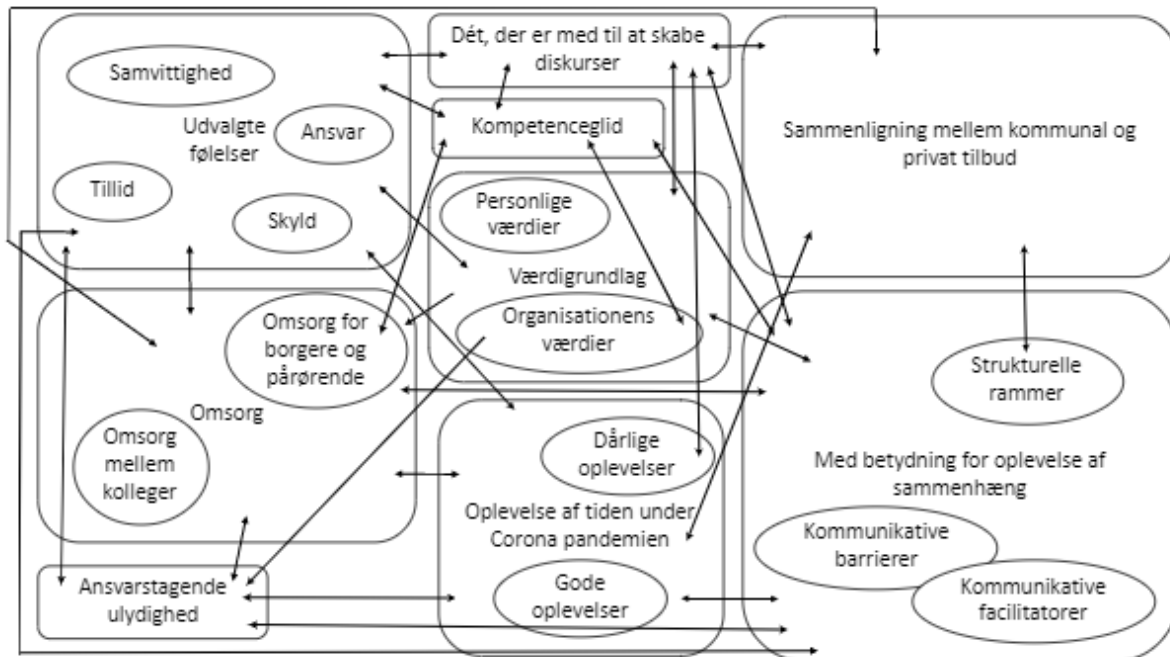
- Objektive arbejdsforhold
- Faktorer for mængden af arbejde generelt
- Sammenligning før og nu
- Hierarki på arbejdspladsen
- Vilkår for arbejdet under Corona pandemien

Vi har desuden omdøbt kategorien "skyld, tillid, samvittighed og ansvar" til "udvalgte følelser".

Vi slettede temaet om hygiejne og forebyggelse igen, da det ikke kunne argumenteres som værende relevant for problemformuleringen.

Definering af temaer

Vi har udarbejdet en visuel kortlægning af temaernes relation, som bærer præg af at stort set alle de globale temaer er tæt forbundne til hinanden. Temaerne er så at sige sammenfiltrede og ofte også overlappende. Det demonstrerer en kompleksitet af problemstillingen som ikke betyder at én eller flere kategorier er vigtigere end andre eller at de er additive. Temaerne har indflydelse på hinanden og kan derfor forandre præmisser for hinanden (Lehn-Christiansen & Holen, 2016, s. 46 – 47).

Figur 1: Visuel kortlægning af globale og organiserende temaers relation til hinanden. De globale temaer findes i de store kvadrater, mens de organiserende temaer er i de runde bobler. En ensidig pil indikerer en ensidig påvirkning, mens de dobbeltsidede pile indikerer interpåvirkelighed.

Vi vil herfra uddybe hvordan vi er nået frem til vores fortolkninger af de globale temaer og vi vil forsøge at uddybe hvordan temaerne i analysen bliver til i samspil med hinanden. Vi starter med at bearbejde kvadranten "udvalgte følelser" hvor vi metodisk gennemgår pilene/koblingen til de øvrige kvadrater. På denne måde arbejder vi os gennem figuren og udtømmer derfor efterhånden de mulige koblinger mellem temaerne – det betyder således at der bliver færre og færre pile at gennemgå undervejs, og at det sidste kvadrat ikke vil have nogle uafklarede koblinger at forklare. For hvert tema vil vi forsøge at udlede essensen i form af et kort narrativ. I analysen vælger vi at fremhæve citater fra interviewene som under hvert tema har en særlig illustrativ værdi (Jensen, Gjødsbøl & Bogicevic, 2021, s. 87-88).

Udvalgte følelser

Vi har ud fra empirien set udtryk for de meningsfulde følelser ansvar, skyld, samvittighed og tillid. Vi ser i empirien disse følelser som værende grundlagt i diskurser, da informanterne taler om eksempelvis "den fulde opskrift", altså en helhedsorienteret pleje. Denne diskurs optræder ofte på sociale og sundhedsfaglige uddannelser. Derudover taler de om "tillid, kærlighed og familie", som ikke ofte hører til som en diskurs på arbejdspladsen, hvilket vi finder interessant, da denne kun optræder på det private plejehjem. Ligeledes kan vi se citater, hvor informanterne taler om at holde sig til arbejdspladsen og hjemmet for at undgå Corona smitte – det bunder i "stay home" - diskursen under pandemien, men også i en ansvarsfølelse og tillid til kolleger. Følelserne repræsenteres særligt i følgende citater:

" (...) man følger sådan en almen tilstand i borgeren, fordi man er så tæt på, ikke? Og man selv tager sig af, sådan, af den fulde opskrift (hele borgeren). "

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Men det er også netop... og det er lige der, hvor jeg ser det der med at vi er familie. Altså fordi at... Altså. Det er sgu mit ansvar. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Jamen i bund og grund at have tillid til hinanden. “

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Ja med masser af kærlighed, og ja, og tillid. Også tillid fra ledelsen. Der er det også fedt. Men også blandt os som kollegaer. Ja, i det hele taget tillid hele vejen rundt. At vi tager ansvar. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Ja. Det er faktisk noget af det værste egentlig. Det der netop, med at man... “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Ja, det med skyldfølelsen. Man føler, at man har givet en sygdom videre. “

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

“ Ja, ja, vi så det lige i starten, fordi uha... Man dør jo edder som fluer, ikke altså... Jeg skal fandme ikke gå på arbejde! Ingen af os – lad os miste vores fritid – jeg skal ikke gå rundt og blive dårlig. Jeg er hjemme og så er jeg her. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Ja altså som sagt, personalet tog det egentlig virkelig, virkeligt alvorligt. Altså jeg så ingen! Det var jo helt vildt altså. Jamen, jeg isolerede mig også derhjemme. Så jeg kun var hjemme og på arbejde, ikke? Og mine børn var jo hjemme, så jeg vidste jo at de kunne ikke blive smittet af nogen. Så man kunne gå på arbejde med god samvittighed. “

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

(...)

“ Så har man jo - som du siger informant 7 - at “jeg er hjemme og jeg er her”. Mange testede og mange gik på arbejde med god samvittighed på den (test) og det var det, altså... Der er det igen, at vi er tilbage til den familie man føler det bliver (på arbejdet). At det er ens familie, og vi skal være her for dem. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Vi fortolker at disse følelser hænger sammen med oplevelse af sammenhæng, fordi de er med til at skabe sammenhængen på baggrund af en eller flere af de tre kriterier: begribelighed, håndterbarhed og meningsfuldhed. I det følgende citat omtaler social og sundhedsassistenten injektioner som en opgave, hun ikke føler sig tryk i, men har mulighed for at uddelegere til en kollega som hun har tillid til. På den måde viser hun ansvar samtidig med at hun opnår tryghed, hvilket kan argumenteres for

at give en oplevelse af håndtérbarhed, da kollegaen kan betragtes som en ressource (Antonovsky, 1987, s. 41).

“Ja, injektioner... Vi har ikke sååå mange injektioner. Altså jeg har i hvert fald ikke. Det er mere sådan insulingivning, ikke? Og når der så kommer en injektion, så tror jeg... så vil jeg tage kontakt til vores sygeplejersker, fordi man kan sige, når det er så sjældent, man har det i hænderne, så vil jeg helst ikke bevæge mig ud i det. Det er faktisk rigtigt. Jeg tror... jeg har ikke givet nogen injektioner i den tid jeg har været her, sådan hvad jeg kan huske af.”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Omvendt forestiller vi os at fravær af tillid, tilstedeværelse af skyld, manglende ansvar eller overdreven ansvarsfølelse og dårlig samvittighed kan hindre oplevelsen af sammenhæng og skabe et behov for selv at tage ansvar for sammenhængsoplevelsen, ved at være “ulydig”. Derfor er følelserne også forbundet til “ansvarstagende ulydighed”, især når der er tale om samvittighed og ansvar - på det private tilbud ser vi et eksempel på dette når man på baggrund af, hvad vi fortolker som omsorg, samvittighed og ansvar, tager initiativ til at gå ud over de rammer som regeringen har udstukket under Corona pandemien:

“Jeg tænkte hvad med den der - sådan med demente - den der fysiske “jeg holder dig i hånden”. Hvordan har det været? Det har man vel heller ikke kunne på helt samme måde (under pandemien)? “

- Tina, interviewer

“ Altså det har vi gjort. “

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

“Jeg vil sige jo, det har vi. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Så er der måske været en handske som barriere. Altså vi har også givet krammer. “

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

“ Eller en ekstra håndvask her og der. “

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Jeg vil sige ja, det må være en vurdering, lige når man står i situationen. “

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

Ansvarstagende ulydighed er ikke i direkte form en diskurs, men opstår her i forbindelse med modsatrettede diskurser om “at holde afstand” og “passe på hinanden” som florerede i forbindelse med pandemien. På baggrund af denne diskrepans bliver meningsfuldheden muligvis brudt, og derfor opstår behovet for at gå ud over de udstukne rammer. Konsekvensen ved “ulydighed” er dog at man bryder tilliden til den instans man har været ulydig overfor, og dermed kan blive ramt af netop følelser i kategorien skyld og samvittighed. I forbindelse med pandemien er dette sat på spidsen, da ulydighed kunne resultere i smitteudbrud og have helbredsmæssige konsekvenser for de

involverede. Derfor kan temaerne "udvalgte følelser" og "ansvarstagende ulydighed" have indflydelse på hinanden.

Omsorg har også en interpåvirkelighed med de udvalgte følelser, da vi i empirien fortolker at de ansatte yder omsorg for både borgere, kolleger og pårørende på baggrund af samvittighedsfuldhed og ansvar. Denne omsorg kan yderligere forstærke de udvalgte følelser. De udvalgte følelser er også med til at forstærke oplevelser af både god og dårlig karakter under pandemien. Vi ser i det følgende citat både udtryk for omsorg for borgerne, oplevelsen af en god tid, samvittighed og ansvarstagende ulydighed:

" Næh jeg... Jeg husker det faktisk som også sådan lidt positivt, fordi vi, for at... at ligesom at splitte... Altså vi har jo nogle aktiviteter, hver dag i huset og bare fordi der var Corona, havde vi jo stadigvæk aktiviteter. Vi lavede bare aktiviteter kun for afdelingerne, sådan så vi ikke blandede de forskellige afdelinger, og... "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

" Man kan sige, vi lukkede ikke ned. "

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

" Nej, vi lukkede ikke ned. "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Værdigrundlaget for begge arbejdspladser afspejles i de omtalte følelser, og det er på baggrund af følelserne at disse værdier tager form, altså på samme måde som når diskurser former virkeligheden og virkeligheden former diskurser. Skyld, samvittighed, ansvar og tillid påvirkes af de florerende diskurser som har været til stede både før, under og efter pandemien. Omvendt er følelserne med til at skabe de samtaleemner som er diskursdannende, som her:

" Jamen, prisen er jo det samme som ude i kommunen. Men det eneste der er, som måske er en lidt uretfærdig forskel – men jeg syntes jo det er fint nok, det er også derfor jeg er her – det er at... Det er jo, at det er klasse. Altså selvfølgelig skal vi være lige alle sammen, og selvfølgelig skal vi hjælpe dem der ikke har nogle penge. Det er ikke kun dem der har penge der skal kunne komme frem. Men dét, der er det gode ved at man kan overleve den her branche også, det her at der er en tilkøbsordning. De kan købe sig til forskellige ting. Og man behøver jo ikke at være voldsomt velhavende for at købe sig til en ledsagerordning et eller andet sted - men det er muligheden, jeg godt kan lide. At man har mulighed for det. Altså dem der bor ude på plejehjemmene, der ikke har nogle pårørende, de skal til lægen alene fordi personalet kan ikke tage med. Det er der ikke tid til! Og det er altså ikke helt forsvarligt vel... Stakkels dem. For dem som ikke har kongens mønt og ikke kan... Men så er der jo så det med ældresagen og bla, bla bla, bla - så finder man jo ud af det. Ja. Det er bare bedre når man... "

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

" ...er mere selvbestemmende på en eller anden måde. "

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

På baggrund af de udvalgte følelser samvittighed, ansvar, tillid og skyld, kan de ansatte gå ud over deres faglige kompetencer. Dette kan være selvvalgt eller pålagt. Der tages eksempelvis ansvar for noget uden for kompetencefeltet når de kommunalt ansatte agerer formidlere af regeringens påbud, hvilket egentlig må betragtes som værende en ledelsesopgave. På samme måde som ved "ansvarstagende ulydighed", kan dette kompetenceglid påvirke følelser af skyld, samvittighed og tillid når man udfører opgaver som man ikke bør have ansvar for. Den ene privatansatte informant fortæller sådan her om hendes erfaring med at arbejde med besøgsrestriktioner i det kommunale under pandemien:

"Ja, det gjorde vi i kommunen vil jeg bare indskyde. Ja, der var man midt i morgen pleje og telefoner, der ringede op i den anden ende af huset og kalender og (sige i telefonen) "nej, det passer ikke" og tilbage og en anden der ringede op og... Altså... Det var faktisk ikke helt optimalt, det var det ikke. Overhovedet... Jeg kan huske ja, for man blev afbrudt, altså... Konstant med folk, der skulle ringe, og det forstår man jo godt. Men det var sådan en ekstra opgave."

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

På det private plejehjem er ledelsen ansvarlig for formidling af restriktionerne:

"Så det har været meget struktureret, og det har været vores direktør, der har været tovholder for pårørende, og også for borgere. Det har været meget professionelt synes jeg."

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

"Ja, Det har været dejligt at man ikke skulle tage sig af det. Så vi kunne tage os af de andre."

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Essensen af dette globale tema er, at arbejdet med ældrepleje under alle omstændigheder er følelsesladet og at diskurser om omsorgsarbejdet fylder meget i fagene som social og sundhedshjælper, -assistent og sygeplejerske. Vilkårene under pandemien har øget fokus på dette. Empirien har dog også givet os indsigt i, hvordan der er mange følelser på spil i forhold til de kollegiale relationer og ledelsen. Vi ser desuden at det primært har været de ansatte på det private plejehjem som har udtalt sig om følelserne. På det kommunale plejecenter var det i højere grad arbejdsvilkår og frustrationer som blev omtalt.

Omsorg

En af begrundelserne for, at de plejhjemsansatte går udover deres vanlige arbejdsrelaterede kompetencer - og der derfor opstår et kompetenceglid - kan være på baggrund af omsorg for borgere og pårørende. Det kan eksempelvis ses når de ansatte varetager IT kompetencer i forbindelse med brugen af iPads:

"Og vi fik også redskaber til, at de kunne sidde og snakke med deres pårørende på en, en ipad ikke (...) Ja, der har været sådan nogle aftaler, hvor de har ringet, og så skulle kontaktpersonen stå klar med skærmen."

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

(...)

" (...) Men det gav... Det gav vildt meget mening. Altså. Vi havde også en ung mand, som ikke engang kunne løfte sine arme eller noget som helst. Hans familie ringede også en hel del til ham. Det der med at man ligesom kan se hinanden, ikke? "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Vi ser det desuden også i forbindelse med ældre der i højere grad bliver rehabiliteret og behandlet på plejecentrene da de er "dårlige" når de kommer hjem fra sygehusene:

" Det er nogle gange før man siger at man skulle jo fandme tro vi var højrehånden til sygehuset. De (beboerne) er sgu dårlige. "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

" Ja det det kommer sig jo af kommunerne besluttede sig for at borgere skulle blive i eget hjem så længe som overhovedet muligt. (...) Fordi at man kunne se at man måske kunne gøre tingene på en anden måde og lave rehabilitering i eget hjem på en helt anden måde. "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Hvis dette kompetenceglid er pålagt, så kan det påvirke omsorgen for borgerne og pårørende. Det kan udledes af den frustration informant 2 udviser i citatet ovenfor, om at plejecenteret kan ses som højrehånden til sygehuset. Drt er desuden en del af en diskurs på ældreområdet, om at plejecentre i stigende grad kun er forbeholdt borgere med væsentligt nedsat funktionsniveau. Det er ikke længere et "hjem" men et "center":

" Ej ældreboliger dem er der jo en del af, men plejecentrene - eller plejehjem som det hed førhen - og den funktion som de havde, det nedlagde man jo (...) "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Organisationernes værdigrundlag er styrende for omsorgen for både borgere og kollegaer, og det afspejles i de to tilbuds officielle slogans. De personlige værdier har ligeledes indflydelse på hvordan man yder omsorg for omverdenen.

De omstændigheder der været under Corona pandemien har haft indflydelse på måden hvorpå man yder omsorg, og hvordan man taler om omsorgsarbejdet. Det kommunale tilbud eksemplificerer det med restriktionerne og værnemidlernes indflydelse i plejen:

" Det er faktisk hårdt at arbejde, i sådan noget der. Det er også hårdt at arbejde med alt det tøj du skulle have på: beskyttelsesdragter, visir og masker. Ja det var hårdt. "

- Informant 4, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

" Sprit og sprit og sprit og spritten var over det hele. Men var helt rundtosset og udtørret i munden af alt den sprit."

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Desuden har pandemien påvirket omsorgen mellem kolleger. På det private tilbud går man så vidt at kalde personalegruppen for familie, en lokal diskurs som vi også så i et tidligere citat. Også i det kommunale tilbud har informanterne passet mere på hinanden, særligt da én i personalegruppen har en kronisk sygdom:

" Jeg har været meget (bekymret) for mig selv, fordi jeg har (en sygdom), så det var ikke altid sjovt, at lige skulle gå her og trække en kittel på og tænke: "hvad er det jeg slæber med hjem? Modtager jeg noget? Bliver jeg meget dårlig og ender jeg i respirator?" Jeg havde bekymringer om mig selv. Men jeg synes mine kollegaer var søde til at sige - da vi havde borgere, som ikke var ramt af Corona - at dem tog jeg mig af i første omgang, og så tog de sig så af det andet ikke? Men på et tidspunkt var det jo alle og alting næsten. Der var jeg jo nødt til at trække i kittel og så tage mine forholdsregler, men ikke uden bekymring. Så, men det er godt at have nogle gode kollegaer. "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Muligheden for at yde omsorg - eller ikke at yde tilstrækkelig omsorg - har påvirket hvorvidt de ansatte har oplevet pandemien som "god" eller "dårlig" og dermed også hvordan diskurser på baggrund af pandemien har formet sig og været med til at forme oplevelsen:

" Og jeres hverdage under Corona-nedlukningerne - altså hvor Danmark var lukket ned - var den anderledes, end den er i dag og end den var før (nedlukningerne)? "

- Elizabeth, interviewer

" Skal vi sige den første uge det var et helvede. "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

" Det var et sandt helvede mange gange at komme på arbejde og iføres rumdragt og ja... "

- Informant 4, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

(...)

" De (borgerne) kan jo ikke få øjenkontakt med masker på. "

- Informant 4, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

" For det første gik man ind med masker, og man har næsten poser over deres mad også skal man have poser på når det skal ud igen. Det var koldt og kynisk. Det var barbarisk. "

- Informant 2, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

" Så det har været en god Corona tid! Fordi vi har været sammen. "

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

Ligesom man kan bryde reglerne/restriktionerne på baggrund af de udvalgte følelser, så kan man også bryde dem for at yde omsorg. Denne ansvarstagende ulydighed har derfor givet de ansatte mulighed for at yde omsorg under pandemien, hvilket vi har berørt i foregående afsnit.

De strukturelle rammer danner betingelserne for omsorgen og dermed kan det også påvirke oplevelsen af sammenhæng i arbejdet som omsorgsperson. På det private plejehjem er der mange løsningsmuligheder, hvilket de ansatte sætter stor pris på:

" Der er ikke noget, vi ikke kan løse. Hvis de (borgerne) føler at de vil tage sig en risi-frutti på en cykel herude så tager vi med dem. Altså der er ikke noget vi ikke kan. Der er løsninger hele tiden, hvis de ønsker et eller andet. Der var en der gerne ville tage jazz, så må der være et personale med som ledsager til jazz. Der sker noget hele tiden herovre. "

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

" Ja altså man kan sige også sige det der med at er så lille (plejehjemmet). Altså jeg har en der har pacemaker og hver gang han så skal til pacemakerkontrol, så skal man til Roskilde. Og jeg tager med ham hver gang. (...) Så tager jeg med og så giver jeg så besked til kontoret om at jeg den og den dag skal det og det. Og så finder de så et personale som kan gå ind og være der i stedet for mig, imens jeg lige er i Roskilde. Det tager jo en 5-6 timer nogle gange. (...) Men altså det er jo så også ham jeg er kontaktperson for så det giver da mening. Og det er jo fedt at få den oplevelse. Altså hvor tit kommer man lige ud af huset med sine beboere?"

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

De kommunikative barrierer og facilitatorer har ligeledes indvirkning på omsorgsarbejdet i vores empiri, ikke mindst på grund af brugen af værnemidler - som var en barriere - og brugen af iPads – som en facilitator. Det har vi tidligere givet eksempler på.

Når vi sammenligner det private og kommunale tilbud i relation til omsorg, så er det fordi informanterne blandt andet nævner, at der bliver handlet hurtigere og mere effektivt på borgernes behov for eksempelvis hjælpemidler, i det private tilbud. Det kan anses som en form for omsorg som afhænger af eksterne faktorer og som der er betydelig forskel på i de to ældrepleje tilbud. Her ses eksemplet:

" (...) Ude i det kommunale er det en sådan en trædemølle man lige skal i gang... Sådan: "OK om en uge kan vi gå i gang"(...) Her der... Der kan det sgu bare blive sat i gang med det samme og det er også... Det kan også være noget som for eksempel en der bliver dårlig. En luftmadras eller en... En plejeseng. Så er det bare at lave en opringning og sige "jeg har brug for en seng" eller "jeg har lige brug for en madras", hvor ude i det kommunale... efter... Hvis vi er heldige! "De er virkelig tryk truet"... jamen så går der lige 3 dage. "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Essensen af omsorg som et globalt tema i vores empiri er, at en oplevelse af sammenhæng kan give de ansatte de optimale forudsætninger for at yde omsorg for borgere, pårørende og kolleger.

Samtidig er diskurserne med til at forme arbejdet som omsorgsperson. Corona pandemien har i øvrigt haft en indvirkning på hvordan arbejdet på plejehjemmene er oplevet af de ansatte og hvordan de har omtalt disse oplevelser.

Ansvarstagene ulydighed

Vi har før omtalt at den ansvarstagende ulydighed relaterer sig til vores empiri på flere måder. Organisationens værdier er ikke en undtagelse, da vi har fået eksempler på at det private tilbud har tilladt mere end hvad der måske på pågældende tidspunkt har været lovmæssigt korrekt af hensyn til regeringens tiltag under pandemien. Det retfærdiggøres ved at værdier såsom omsorg og nærvær omtales som værende mere væsentligt, end at efterfølge restriktioner og påbud:

" Det må jeg sige der havde vi så... Hvis der var kritisk tilstand (i en borgers helbred), så fik pårørende lov at komme ind (trods besøgsforbud). "

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

" Ja og man kan sige, en der ligger på det sidste – det er måske ikke der man skal passe på om man smitter hinanden med en virus, vel? Altså der er nærheden altså bare..."

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

På samme måde har ovenstående eksempel haft indvirkning på de ansattes oplevelse af tiden under Corona pandemien. De to temaer er interpåvirkelige, da det er på baggrund af oplevelser under pandemien, at der er foregået ansvarstagende ulydighed og ulydigheden er netop med til at forme disse oplevelser. Det er desuden på baggrund af disse oplevelser at de ansatte er med til at forme lokale diskurser på arbejdspladsen om hvad der er moralsk korrekt i en pandemisk situation.

Essensen af den ansvarstagende ulydighed i relation de øvrige temaer, er at den kan være med til at skabe meningsfuldhed, begribelighed og håndtérbarhed og derfor oplevelse af sammenhæng for den enkelte ansatte. Vi ser kun eksempler fra det private tilbud hvad angår dette tema.

Dét der er med til at fastholde diskurser

Dette tema er dannet ud fra hvad der i empirien har været særligt eksplicit i forhold til diskurs dannelse og har haft vægt på det sproglige. Eftersom vi betragter temaerne som overordnet at være diskurser, så har vi valgt at fremhæve eksempler i dette tema, for at demonstrere hvordan de ansatte selv benytter repræsentative diskurser i samfundet og udtalelser sig omkring det, man kan høre og læse i medierne:

" Dokumentation er ikke blevet mindre. Der er tværtimod blevet mere. Selvom man siger det i medierne og folketinget snakker om at vi skal dokumentere mindre, så dokumentere vi mere og mere og mere - og dobbelt dobbelt. Så det vi hører i medierne, kan vi godt skyde en hvid pind efter. "

- Informant 1, social og sundhedsassistent på kommunalt plejecenter

" Vi havde jo heller ikke nogen der sådan var voldsomt syge af det. Altså ikke mere end man kan sige, hvad vi plejer, vel? Altså der var lige en hvor vi siger... Hun blev indlagt og hun, hun

afgik jo så også ved døden og så siger man" jamen, så er det jo, døde af Corona eller døde med Corona"... eller hun havde jo nok, været død alligevel, ikke? "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

" (...) Fordi at det er stadig farligt Corona ikke? Altså og, og... det er altså også værd at nævne synes jeg, så jeg tror der er mange der har følt den her ensomhed og som ikke har kunnet få børnebørn op. Som man også hørte ude i samfundet. Det er jo ikke så meget her, men patienter og borgere, der har ligget, som ikke har kunne have folk ved deres side, når de er sovet ind. Ikke altså? Det, det fylder altså også noget. "

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Kompetenceglid og diskursfastholdelse i empirien kan hænges særligt op på udsagnet "*man skulle fandme tro at vi var højrehånden til sygehuset*" sagt af en informant på det kommunale plejecenter. Det er interessant fordi det er en udtalelse med negativ ladning som relaterer sig til et glid i kompetencer. Udtalelsen er desuden bundet op af en diskurs der eksisterer i ældreplejen, som er resultat af at indlagte borgere bliver udskrevet fra sygehusene hurtigere og derfor er dårligere når de kommer retur til plejecentrene.

Værdigrundlaget i organisationen er også skabt af blandt andet diskurser og er med til at fastholde dem, hvilket er tydeligt i de to slogans: "længst muligt i hinandens liv" og "borgere i eget hjem". Disse værdigrundlag afspejles i diskurser på arbejdspladserne og bliver i den forbindelse forstærket i arbejdsgangene.

Også personlige værdier bliver afspejlet og fastholder en diskurs om at flere kompetencer er en udviklingsmulighed for den ansatte, på trods af at kompetencen kan gå udover hvad der egentlig er omfattet af de respektive uddannelser. I empirien beretter social og sundhedsassistenterne for eksempel at de påtager sig, hvad der egentlig er sygeplejerske opgaver:

" Ja. Det er altså... Man kan sige sådant hele. Så laver jeg jo selvfølgelig en masse assistenter opgaver. Det giver jo lidt mening. Jeg har været ansat her i over 4 år. Og selvfølgelig haft mulighed for at udvikle mig. (...) Man kan sige lige pt på min afdeling har vi ikke så mange af de sådan tungere assistentopgaver. Men altså assistent opgaver... Det er jo sådan noget som, at man for eksempel... Jeg har haft lagt PEG sonde og kateter, og vi har medicindosering og vi har sårpleje... "

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

" Har vi vist... At når der er borgere der sådan svinger i almene tilstand, hvor vi skal ind og vurdere "skal der måles værdier" og "skal der tages lægekontakt" og... "

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Dårlige oplevelser under pandemien omtales i empirien særligt i forbindelse med brugen af værnemidler, hvilket informanterne beskriver som "hårdt":

“ Ja hvad siger det... Det eneste der har været sådan, det er at man skal gå med mundbind og man skal gå med... Altså, det har været hårdt og... ”

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

“ Altså, det har det. Det har været hårdt og varmt og alt det her. Men man kan så sige, når nu kravene har været sådan, så har jeg tænkt, at vi har taget det i stiv arm. ”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Det var virkelig alt og alle: ledelse og personalet og borgere. Alle var nede. Alt. På et tidspunkt var der kun udelukkende afløsere. Der var ikke noget fast personale. Det var hårdt. (...) Det er faktisk hårdt at arbejde, i sådan noget der. Det er også hårdt at arbejde med alt det tøj du skulle have på: beskyttelsesdragter, visir og masker. Ja det var hårdt. ”

- Informant 4, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Vi fortolker denne oplevelse som værende fastholdt af diskurser på samfundsmæssig plan om at arbejdet under Corona var mere slidsomt, og det krævede en "ekstra indsats" som sagt af Statsministeren under første pressemøde. Desuden afspejles kontroversen med værnemidlerne i medierne hvis vi ser tilbage på de avisoverskrifter vi har præsenteret tidligere i denne rapport.

Dét der fastholder diskurser, kan ses som havende en enorm betydning for oplevelsen af sammenhæng - vores ene informant sagde at tiden under pandemien var "*et sandt helvede*" og denne diskurs på arbejdspladsen kan være med til at fastholde den ansatte i en usammenhængende oplevelse af meningsfuldhed, begribelighed og håndterbarhed. Det mener vi kan ske fordi diskurser er med til at forme virkeligheden og ligeledes er formet af virkeligheden.

Sammenligningen mellem det kommunale tilbud og det private tilbud er relevant for dette tema, fordi dét at man taler om private tilbud på samfundsmæssig plan, som værende "bedre og mere effektive", er med til at skabe en kløft mellem det private og det kommunale. Det bliver eksemplificeret i interviewene da flere ansatte på det private tilbud har erfaring fra kommunale organisationer og derfor kan komme med konkrete udsagn om forskelle: hurtigere handling, mere tid og mere selvbestemmelse. Informanterne har i øvrigt udtrykt medlidenhed med ansatte i de kommunale tilbud, da der er blevet ytret vendinger som:

“ Har I været i det kommunale og interviewe? ”

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Ja det har vi. ”

- Tina, interviewer

“ Ja der er så meget forskel, det er så synd for dem derude. ”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

“ Det ville altså det giver ikke mening at man skal lave begge dele (det administrative ift. Corona og det plejemæssige arbejde), men jeg ved jo godt, at når man står i det, altså ude i

det kommunale, så er man jo nødt til at tage hånd om det. Men det er urimelige arbejdsforhold."

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Essensen er, at man har en tendens i ældreplejen til at fastholde diskurser som særligt har rod i hårde arbejdsvilkår og tilstande som man normalt betragter som værende negative, altså travlhed og ressourcemangel. Dette påvirker de ansattes oplevelse af deres arbejde, men man kan spørge sig selv om det er udtryk for reelle tilstande, da vi ser at to af de ansatte i det kommunale plejecenter har arbejdet her i henholdsvis 34 og 44 år. Normalvis ville man forvente at personer ville forlade en arbejdsplads indenfor denne tidsramme, hvis oplevelserne på arbejdspladsen reelt afspejler disse negativt ladede diskurser.

Kompetenceglid

Organisationens værdier er med til at skabe glid i kompetencer. "Borgere i eget hjem" sammenholdt med tendensen til at borgerne i øget grad behandles og rehabiliteres i hjemmet, er med til at øge krav om kompetencer hos de ansatte. Omvendt så er denne organisatoriske værdi skabt af et behov for øgede kompetencer og/eller en diskurs om ressourcemangel.

At gå udover sine kompetencer har, som før beskrevet, betydning for oplevelse af sammenhæng. Dette er særligt demonstreret i interviewene, når der tales om tiden under pandemien. Her berettede de tidligere kommunalt ansatte at miste meningsfuldheden i arbejdet hvis de skulle have ét ben i plejen og samtidig være i telefonen med pårørende, samt formidle restriktioner og være opdaterede i aktuelle retningslinjer. Omvendt så udtrykker den ene informant tilfredshed med at have mulighed for at udvikle og udvide sine kompetencer.

Essensen af dette afsnit er, at kompetenceglid er tilstedeværende i ældreplejen, både i form af oplevelser og diskurser. Men kompetenceglid er ikke nødvendigvis en dårlig ting for den enkelte ansattes oplevelse af sammenhæng.

Værdigrundlag

Hvis man kan udføre sit arbejde på baggrund af et meningsfuldt værdigrundlag, så har det betydning for oplevelsen af sammenhæng. Vi ser eksemplet i, at de ansatte på det private plejehjems værdigrundlag er tæt knyttet til organisations værdigrundlag, og derfor beskriver de stor tilfredshed med arbejdspladsen:

" Vi værner om det vi har kært. På en eller anden måde, for det er en stor familie. Og man kan sige, altså... I forhold til at sidde som leder ude i kommunen. Det bliver sådan meget. Det ved jeg ikke - overfladisk eller... Men det er bare satellitter rundt omkring. Der kan man sige vores direktør her... Jamen, det er jo hendes virksomhed. Det er hendes hjertebarn. "

- Informant 8, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

" Der er i hvert fald bedre chance for at man kan blive i faget når man har nogle ordentlige rammer. (...) Og det der med at man glæder sig til at komme på arbejde. Og man deler

tingene med hinanden.”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Den ene informant fra det private plejehjem opsummerer udtalelserne fra interviewet med en meget interessant udtalelse:

“Det lyder jo nok så sukkersødt det hele, men altså... Det er det også.”

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

Essensen er derfor ret simpel i dette afsnit: organisationernes værdigrundlag reflekteres i de ansattes arbejdsgange og oplevelser af arbejdet samt i lokale diskurser. Vi ser at nogle ansatte tager organisationens værdigrundlag tæt til sig og benytter den til at skabe en oplevelse af sammenhæng på baggrund af især kriteriet om meningsfuldhed.

Oplevelse af tiden under Corona pandemien

Hvis vi sammenligner den overordnede oplevelse af tiden under pandemien mellem det kommunale og det private tilbud, så er der nogle væsentlige forskelle som er værd at understrege: på det kommunale tilbud beskrives tiden som værende *"et helvede"*; på det private udrykker de ansatte at *"det var en god tid, fordi vi havde hinanden"* og *"(i forhold til værnemidler) "vi tog det i stiv arm"*, samt:

“Man kan sige under Corona nedlukningen havde vi jo også lukket lidt af for besøgende, det betød at der var mere ro i huset. Og i og med at borgerne vidste, at der var Corona tids noget, og man ikke lige kunne komme til læge og sygehus, så man kunne ikke komme til kontroller på sygehuset og sådan noget, så var der ikke så meget sygdom faktisk. Så tror jeg egentlig lidt vi oplevede sådan en rolig fase. Fordi der var ikke så mange der skulle afsted til læge og der var ikke så mange, der var så syge og... ja eller hvad?”

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

Oplevelse af tiden under Corona pandemien kan beskrives ved, at det ovenstående føres videre i betydningen for oplevelse af sammenhæng. Der er flere udsagn og fortolkninger af empirien som peger på, at de ansattes sproglige ytringer har haft betydning for, hvorvidt pandemien har været håndterbar, meningsfuld og begribelig - altså god - eller omvendt - dårlig.

Essensen i dette er, at der netop er et skel mellem de to tilbud og deres respektive opfattelser af deres arbejde under pandemien. Derudover har vi fået indblik i, at diskurser om at arbejde i ældreplejen og om pandemien i sig selv har påvirket disse opfattelser. De ansatte er dermed medvirkende til at videreføre og fastholde diskurserne når de selv omtaler dem.

Sammenligning mellem kommunalt og privat tilbud

Det er især de strukturelle rammer der påvirker de ansattes oplevelse af sammenhæng under pandemien, når vi sammenligner det kommunale og det private. Det kommunale tilbud er nødsaget

til at følge regeringens anbefalinger og udmeldinger under pandemien. Oplevelsen kan betragtes som at have været mere håndtérbar, begribelig og meningsfuld for ansatte på det private tilbud, fordi muligheden har været der for at tilpasse arbejdsgangene til det, der har været meningsfyldt for organisationen og dens ansatte. Et eksempel på dette var da friplejehjemmet lukkede ned før tid, fordi det gav mening for dem:

“ Ja, men altså vi lukkede også ned før tid, altså inden Mette hun var i fjernsynet. Fordi vi sad og tænkte der er et eller andet derude. Vi tror vi, vi gør noget nu. ”

- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

Desuden beskriver en informant at friplejehjemmets ledelse er tæt på medarbejderne og at dette er en af grundene til at de ikke oplever samme bureaukrati, som de mener der er i den kommunale ældrepleje:

“ (...) altså ansættelsesforholdet (her) er jo ligesom... ligesom det kommunale, kan man sige. Altså man bliver jo ansat på så og så mange timer, men, altså, det er meget mere frit herovre. Og det som jeg er vildt tilhænger af. Det er netop, at man er så tæt på både sine sygeplejersker og på ledelsen, fordi at når der ligesom opstår nogle... Jeg vil ikke kalde det problemer, men udfordringer... Så kan man få løst det temmelig hurtigt, fordi - bare ved dialog - at jeg kan sige “hvad (leder 1) eller (leder 2) eller (koordinerende sygeplejerske)” eller hvem det nu er, det drejer sig om... ”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

Essensen af sammenligningen er derfor igen, at vi må påpege den væsentlige forskel i de to plejetilbuds tilgange og strukturelle rammer. Der er mere “selvbestemmelse” og lettere adgang til beslutningstagere på det private plejehjem. Det er samtidig netop dét som diskurser om den offentlige ældrepleje ofte bygger på, såsom: bureaukrati, lange ventetider på nødvendige tiltag, langt fra ledelse og dårlige arbejdsvilkår.

Med betydning for oplevelse af sammenhæng

Essensen af dette tema er, at det kobler sig til alle øvrige temaer og dette er beskrevet under de enkelte foregående afsnit. Dette er repræsentativt for vores fortolkning af empirien, da vi netop forsøger at opnå forståelse for, hvordan informanterne i begge interviews har oplevet sammenhæng eller fravær af sammenhæng i relation til de berørte emneområder, med særlig fokus på den diskursive praksis.

Således er vi nået frem til en endelig tabel over de definerede globale og organiserende temaer:

Globale temaer	Organiserende temaer	
Udvalgte følelser	Kommunalt	Ansvar
	Privat	Ansvar
		Tillid
		Skyld
		Samvittighed
Omsorg	Kommunalt	Omsorg mellem kolleger
		Omsorg for borgere (og pårørende)
	Privat	Omsorg mellem kolleger
		Omsorg for borgere (og pårørende)
Med betydning for oplevelse af sammenhæng	Kommunalt	Strukturelle rammer
		Privat
	Privat	Kommunikative barrierer
		Kommunikative facilitatorer
Dét, der er med til at skabe diskurser	Kommunalt	
	Privat	
Kompetenceglid	Kommunalt	
	Privat	
Oplevelse af tiden under Corona pandemien	Kommunalt	Dårlige oplevelser
	Privat	Gode oplevelser
		Dårlige oplevelser
Værdigrundlag	Privat	Personlige værdier
		Organisationens værdier
Ansvarstagende ulydighed	Privat	
Sammenligning mellem kommunal og privat	Privat	

Tabel 1: Endelige version af globale og organiserende temaer

Det interessante ved tabellen er, at man kan se hvordan temaerne afspejler empirien. Vi kan se at der har været mere indhold i datasættet som tilhører det private tilbud. Desuden tales der om flere af de udvalgte følelser dér, end der gør på det kommunale tilbud. På det kommunale plejecenter berettes der desuden næsten udelukkende om, hvad der kan fortolkes som værende negative oplevelser under pandemien, hvorimod de gode oplevelser fylder meget på friplejehjemmet. Det er også kun på det private plejehjem, at de ansatte sammenligner det private med det kommunale.

Det betyder dog noget at rammerne for det kommunale interview, ikke var optimale på samme måde som på det private: vi udførte interviewet på plejecentret i et åbent lokale, til et formiddagsmøde; interviewet blev derfor kortere, også da en informant måtte forlade interviewet; der var på det kommunale plejecenter ca. 25 minutters interview sammenholdt med næsten en time

på friplejehjemmet. Interviewet på plejecentret var mere diffust og bar præg af, at informanterne ikke havde samme tid og ro til refleksion som på friplejehjemmet. Dette kan i sig selv sige noget om rammerne og vilkårene i de to tilbud, men det har også betydet at empirien er påvirket af disse rammer og vilkår.

Diskussion

Vi har sat os for at undersøge om diskurserne har gjort en forskel for de to empiriske gruppers oplevelse af sammenhæng i forbindelse med Corona pandemien. Vi er gennem analysen nået frem til, at der er en væsentlig forskel mellem de to fokusgrupper og vi har givet eksempler på dette i resultatgennemgangen. I dette afsnit vil vi gennem en kort og kritisk diskussion, forsøge at opnå en mere nuanceret forståelse af disse forskelle, ved at fremhæve nogle af de faktorer som vi ikke tidligere har adresseret i projektet.

Man kan diskutere og undre sig over om dét, at det private tilbud har flere “krav” eller “kriterier” for at lukke nye ind i organisationen, er med til at skabe en større oplevelse af sammenhæng? Vi forestiller os at det kunne være én af faktorerne som har gjort at de privat ansattes oplevelser var mere positive. At nogle bestemte menneskelige værdier i en udstrækning blev et kriterie for at man overhovedet kunne blive ansat, forekom i form af en implicit screening for, om man som person “passede ind i kulturen”, blandt andet gennem den formelle prøveperiode på arbejdet som timelønnet:

“ Man kan sige når der bliver ansat en ny, så bliver man ikke ansat med det samme. Så bliver man ansat som timelønnet, man får intro og så kan man se om man er en del af teamet. Og så må man se om man gør det godt. Og hvis ikke så må vi jo have en anden. (...) Det er jo bare fordi det er så vigtigt. Det er sådan det skal fungere. Når man arbejder med mennesker så er det bare så vigtigt at alle ens kollegaer tager lige så stort et ansvar som en selv. Og har samme engagement. Vi gider ikke nogen der ikke gider det. Der skal være masser af kærlighed, omsorg og... ”

- Informant 7, social og sundhedsassistent på privat plejehjem

I det kommunale kan man sige at kriteriet for at blive ansat må bero mere på, om man kan udføre og passe sit job og ikke i samme grad hviler på kulturelle og menneskelige kvaliteter. Der er en sandsynlighed for dette sker på baggrund af omtalen om “mangel på varme hænder” og dét, at det er offentligt ejet og derfor ikke er nogens “hjertebarn”. Der er samtidig en samfundsmæssig diskurs om, at det er mere attraktivt netop at arbejde inden for det private.

Når vi taler om en organisation som det private tilbud der er selektive i deres ansættelse af nyt personale og samtidig tillader sig at være “ulydige” overfor regeringens restriktioner under pandemien, så er det fordi organisationen er selvbestemmende og lægger vægt på selvstyrende arbejdsgrupper. Dette kræver et ledelsesklima hvor lederne tilgodeser de ansattes behov for at selvregulere arbejdsstrukturer under et foranderligt miljø. Den selvregulerende arbejdsgruppe er “adskilt” fra den verden der forekommer udenfor organisationen og de ansatte er dermed “fredet” fra restriktioner, påbud og samfundsmæssige diskurser og kan derfor selv kan regulere hvordan og

hvornår dette miljø påvirker dem (Schein, 1990, s. 201-204). På det kommunale plejecenter kan vi fortolke udsagn fra interviewet som en form for fastholdelse af diskursiv praksis med tendens til at omtale arbejdet "på gulvet" som værende hårdt. Her har de ansatte ikke haft særlig meget indflydelse på deres arbejdssituation eller kunne regulere hvordan restriktioner, påbud og samfundsmæssige diskurser påvirkede dem.

I denne forbindelse er det også værd at nævne, at der er en overvægt af de samfundsmæssige diskurser omhandlende det "offentlige" plejeområde. Det har eksisteret både før, under og efter pandemien og kan påvirke organisationen og de ansatte. Diskursivt sker der noget i, at der bliver talt negativt om ens arbejdsplads og at det både er civile, regeringen og medierne der italesætter dette. Derfor må man antage af de kommunalt ansatte og organisationen i sig selv er mere udsat på dette punkt end det private.

På baggrund af Antonovskys teori om oplevelse af sammenhæng, postulerede vi at diskurserne havde betydning for meningsfuldheden, i en grad som gjorde at der var netop en forskel i de ansattes oplevelse af pandemien. Vi har gennem analysen af vores empiri, bekræftet den hypotese. Forskellen på de lokale diskurser er tydeliggjort i disse eksempler:

" Der er ikke noget, vi ikke kan løse. (...) Altså der er ikke noget vi ikke kan. Der er løsninger hele tiden, hvis de (borgerne) ønsker et eller andet. (...) Der sker noget hele tiden herovre. "
- Informant 6, koordinerende sygeplejerske på privat plejehjem

" Det var et sandt helvede mange gange at komme på arbejde og iføres rumdragt og ja... "
- Informant 4, social og sundhedshjælper på kommunalt plejecenter

Rent sprogligt er der noget interessant i at man kalder det henholdsvis "fripnejehjem" og "plejecenter". De ansatte på friplejehjemmet beskriver relationerne som "en familie", hvor man kan fornemme en anden distance til borgerne og kollegerne på plejecentret. Dette bunder måske i diskurserne om at "hjemmet" er noget der er familiært og nært, hvor "centret" er en betegnelse der er mere præget af institutionalisering. Man kan overveje om dette også er en faktor som påvirker de ansattes oplevelse af sammenhæng?

"If men define situations as real, they are real in their consequences"

(W. I. Thomas & D. S. Thomas, 1928, s. 572)

Diskussion af metode

Vi er opmærksomme på, at vores interviewguide er bygget op om en anden problemformulering og at interviewene derfor ikke direkte kan svare på den nuværende problemformulering. Vi vil argumentere for at det fortolkende arbejde i projektet gør det muligt at udlede meningsfulde pointer fra interviewene, som kan relatere sig til problemformuleringen i denne opgave. Opgavens tidsmæssige rammer har ikke lagt op til foretagelse af nye interviews. Hvis man har interesse for at undersøge problemstillingen nærmere, vil det på baggrund af denne projektrapport være muligt at udarbejde nye interviews med plejehjems personale, hvor der spørges mere direkte ind til diskurser og oplevelse af sammenhæng.

Som forskere er vi med til at definere, forme og problematisere den problemstilling som vi arbejder med. I det kvalitative studie afhænger projektets validitet og kvalitet derfor af, at vi har været konsistent gennemsigtige i projektets rapport (Jensen & Jervelund, 2021, s. 395). Man kan ikke nødvendigvis sige at denne rapport er reproducérbar, da resultatet i den grad afhænger af vores egne forforståelser.

Ved at analysere hver kategori for sig kan man sige at vi anerkender de enkelte temaers betydning i sig selv, men også hvordan de påvirker hinanden. Det giver en bredere forståelse af disse temaer og på den måde har vi set resultaterne af undersøgelsen både adskilt og som en helhed (Lehn-Christiansen & Holen, 2016, s. 46).

Vi vil nævne et kritikpunkt ved vores dannelse af det globale tema "oplevelse af sammenhæng", da vi på nuværende tidspunkt mener at de organiserende temaer om kommunikation kunne have stået stærkere i et særskilt globalt tema. Når det har udspillet sig på denne måde, kan vi reflektere over at alle temaerne var tæt sammenvævede og alle bundede i en betydning for oplevelsen af sammenhæng. Fordi temaernes samspil med hinanden var så komplekse, viste det sig at være en udfordring at fordele dem. Det kunne have udspillet sig på en anden måde hvis vi havde udarbejdet en mere relevant interviewguide på baggrund af nogle forhåndsbestemte tematikker som så ville have været afspejlet i analysen.

Konklusion

Vi indleder denne konklusion med at tage et kig tilbage på vores problemformulering, for at tage stilling til om vi har opnået en tilstrækkelig forståelse, der kan formidles som et svar på denne:

Hvordan kommer beskrivelser af diskurser under Corona pandemien til udtryk gennem en analytisk fortolkning af de ansattes oplevelse af sammenhæng på henholdsvis det udvalgte private plejehjem og det kommunale plejehjem?

Vi har konkluderet, at vi ikke kan opnå et endegyldigt svar på, om diskurserne har påvirket oplevelsen af sammenhæng, da vi ikke med sikkerhed kan sige om oplevelsen af sammenhæng kom forud for diskurserne eller om diskurserne har påvirket oplevelsen af sammenhæng. Det vi har opnået forståelse for i analysen, er at der er en tendens hos de ansatte til i en vis grad at knytte sig til diskurserne om deres arbejde, når de mangler oplevelsen af sammenhæng på deres arbejdsplads. Modsat, hvis de har en sammenhængende oplevelse af meningsfuldhed, håndterbarhed og begribelighed på arbejdspladsen, så er diskurserne om arbejdet ikke på samme måde en påvirkende faktor for de ansatte. Det er netop denne forskel vi ser når vi har interviewet ansatte på et kommunalt plejecenter og et privat friplejehjem. De kommunalt ansatte har givet udtryk for at der var flere frustrationer under pandemien end de privat ansatte. Organisationens struktur har haft en stor indflydelse på dette, både gennem strukturelle rammer og værdigrundlag.

Desuden har faktorer som smittetilfælde på arbejdspladserne, unægtelig haft en indvirkning på hvordan de ansatte udtrykker deres oplevelser under pandemien. Dette kan dog ikke siges at være en enestående faktor for resultatet af vores undersøgelse. I diskussionen er vi kommet frem til at der er en diskursiv tendens i samfundet som omhandler forskellen på private og kommunale arbejdspladser. Der er ligeledes noget kulturelt og selektionsrelateret på disse arbejdspladser som

skaber forskellige personalesammensætninger. Disse faktorer kan påvirke de ansattes oplevelse af sammenhæng.

Pandemien har gjort indtryk ved netop at udfordre de ansattes personbestemte oplevelse af sammenhæng. Tilliden til at interne og eksterne stimuli som værende strukturerede, forudsigbare og begribelige, bliver i en vis grad brudt af en uforudsigelig og omfattende hændelse som berører næsten alle aspekter af den ansattes hverdag. Derfor bliver det endnu mere væsentligt at de kan møde forandringerne med de nødvendige ressourcer, der skal til for at håndtere dem. Og sidst, men ikke mindst er det væsentligt at den ansatte ser meningsfuldhed i at bevæge sig i de omstændigheder, der er skabt af de nye stimuli. På den måde kan nogle af de ansatte møde udfordringerne med en stabil og vedvarende indstilling, som gør at de har nemmere ved at tilpasse sig den nye situation, hvor andre vil miste sigtet for, hvad der er meningsfyldt og derfor opleve verden som værende ubegribelig og uhåndterbar (Antonovsky, 1987, s. 41; 196-197).

Perspektivering

Det kunne være interessant at lave et større studie, for at se om vores fund går videre i andre sammenhænge. Dette er ikke en stort studie – men det vækker nysgerrighed for, om man ville kunne se tilsvarende tendenser i mere omfattende undersøgelser. Det kunne ligeledes give anledning til at overveje, om der i samfundet ikke er nok opmærksomhed på oplevelse af sammenhæng og betydningen af diskurser for en arbejdsplads. Hvad er ordenes betydning for netop dér, hvor ordene rammer? Og hvad betyder det, hvem der siger det? Ord fra personer i magtpositioner - såsom Statsministerens udtalelser i pressemøder under pandemien – spredt sig hurtigt gennem nyhedsmedier og sociale medier, hvilket forstærker og fastholder, blandt andre, professionelle i en opfattelse af arbejdet, som netop afspejler disse diskurser. Hvis det omtales som værende hårdt og slidsomt at arbejde på plejecentre under en pandemi, så er det sandsynligvis også denne oplevelse de ansatte vil stå tilbage med.

Selv helt almindelige hverdagsamtaler kan påvirke de mønstre der florerer i samfundsudbredte diskurser. Men vores studie peger altså på at en stabil og vedvarende kultur på arbejdspladsen gør de ansatte mere modstandsdygtige overfor denne "fælde" som den diskursive praksis også kan være. Man kunne altså arbejde videre med dette ved at have opmærksomhed for den interpåvirkelighed som diskurser og oplevelse af sammenhæng har og hvad konsekvenserne er for både individer, grupper og organisationer.

Ledelsesmæssigt kunne vores undersøgelse i øvrigt pege på, at en mere direkte adgang til beslutningstagere er en fordel som giver de ansatte en større oplevelse af sammenhæng og som reducerer tidsmæssige belastninger i en organisation.

Hvis man anskuer det med et helt andet videnskabsteoretisk perspektiv, så ville man på baggrund af et mere positivistisk fundament, kunne undersøge faktorer såsom sygefravær og ansættelsesvarighed samt tilfredshedsmålinger på arbejdspladserne. Dette kunne gøres før og efter implementering af nogle af de pointer vi har adresseret: færre mellemledere, kulturforandringer på arbejdspladsen, selvregulerende arbejdsgrupper og øget fokus på sprogbrug.

Litteraturliste

AVISOVERSKRIFTER

Andersen, K. V. (24. april 2020). WHO: Op mod halvdelen af Europas Corona-dødsfald sker på plejehjem - og de tælles ikke altid med. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Buch, D. (21. marts 2020). Italiens læger kæmper en krig - nu viser de situationen frem, så verden forstår alvoren. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Christensen, C. D. (7. september 2020). Det stiller danskerne i et dilemma, når regeringen anbefaler i stedet for at påbyde. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Josevski, A. (19. marts 2020). Den store corona-guide: Det må du, det skal du, og det må du ikke længere. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Krogager, J. (19. marts 2020). Mange dødsfald på plejehjem i Spanien: - De dør som fluer, siger datter til offer. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Mørk, M. B. (18. marts 2020). Bødetakster for at overtræde Corona-påbud fastsat - se dem her. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Nielsen, M. (17. marts 2020). Danske hospitaler har næstfærrest sengepladser i Europa. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Nielsen, M. (17. marts 2020). Regeringen forbyder forsamlinger på over 10 personer - frygter et "mareridt" for personalet. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Rieder, S. H. & Nygaard, M. (14. maj 2020). Sosu-assistent i svært dilemma: Vil ikke smitte sin syge mand, men kan miste jobbet. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Ritzau (4. januar 2021). Coronaramt plejehjem: Halvdelen af beboerne er smittet. Lokaliseret december 2022 på www.kristeligt-dagblad.dk

Ritzau (22. marts 2020). Desperate danske plejehjem: Laver mundbind af lagner. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

Ritzau (19. juni 2020). Positive corona-tal overrasker: - Det må betyde, at vi opfører os på den rigtige måde. Lokaliseret december 2022 på www.nyheder.tv2.dk

WEBSIDER

Dansk Sprognævn (2020, 21. december). *Årets ord og årets tegn 2020*. Lokaliseret 12. december på: <https://dsn.dk/nyheder-og-arrangementer/aarets-ord-og-aarets-tegn-2020/>

Databeskyttelsesforordningen (2016). Lokaliseret 5. januar på: <https://gdpr.dk/databeskyttelsesforordningen/>

Institut for Folkesundhedsvidenskab (2021, 16. August). *Danskernes mentale velbefindende under coronakrisen (barometer)*. Lokaliseret 3. december på: <https://coronaminds.ku.dk/resultater/danskernes-mentale-velbefindende-under-coronakrisen/>

Statsministeriet (2020, 11. marts). *Situationen kommer til at stille kæmpe krav til os alle sammen*. Lokaliseret d. 6. december 2022 på: <https://www.regeringen.dk/nyheder/2020/statsminister-mette-frederiksens-indledning-paa-pressemoede-i-statsministeriet-om-corona-virus-den-11-marts-2020/>

Sundheds- og Ældreministeriet (2020, 24. april). *Næsten hvert tredje dødsfald af COVID-19 sker blandt plejehjemsbeboere*. Lokaliseret d. 6. december 2022 på:

<https://sum.dk/nyheder/2020/april/naesten-hvert-tredje-doedsfald-af-covid-19-sker-blandt-plejehjemsbeboere>

Sundhedsstyrelsen (2020, 23. marts). *Covid-19 i Danmark*. Lokaliseret d. 6. december på: https://www.sst.dk/-/media/Nyheder/2020/COVID-19-i-Danmark_-Epidemiens-foerste-boelge_-Status-og-Strategi_-Version-23_-marts-2020

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2022, 27. juli). *Stort fald i nye studerende på de fire store uddannelser på velfærdsområdet: "Det er dybt bekymrende"*. Lokaliseret d. 6. december 2022 på: <https://ufm.dk/aktuelt/pressemeddelelser/2022/stort-fald-i-nye-studerende-pa-de-fire-store-uddannelser-pa-velfaerdsomradet-det-er-dybt-bekymrende>

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Braun, V. & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology. I: Qualitative Research in Psychology*. (3)

Brinkmann, S. (2014). *Det kvalitative interview*. København. Hans Reitzels forlag.

Gilje, N. (2017). *Hermeneutik – teori og metode*. Kap. 6. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (red). *Kvalitativ analyse – syv traditioner*. Hans Reitzels forlag.

Høyer, K. (2021). *Hvad er teori, og hvordan forholder teori sig til metode?* Kap. 1. I: Jensen, A. M. B. & Vallgård, S. (red). *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. (6. Udg.) København. Munksgaard.

Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. *Indledning: at skabe en professionel*. I: Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (red). *At skabe en professionel – Ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. København. Hans Reitzels forlag.

Jensen, A. M. B., Gjødsbøl, I. M. & Bogicevic, I. (2021). *Kvalitative interviews*. Kap. 3. I: Jensen, A. M. B. & Vallgård, S. (red). *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. (6. Udg.) København. Munksgaard.

Jensen, A. M. B. & Jervelund, S. S. (2021). *Formidling af kvalitative og kvantitative forskningsresultater*. Kap. 15. I: Jensen, A. M. B. & Vallgård, S. (red). *Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab*. (6. Udg.) København. Munksgaard.

Juul, S. (2012) *Hermeneutik*. Kap. 4. I: Nielsen, P.; Hansen, A. D.; Buch-Hansen, H.; Gilje, N; Juul, S.; Pedersen, K. B.; Tofteng, D.; Husted, M.; Samfundsvidenskabernes Videnskabsteori. (1. udgave, 5. oplag). København. Hans Reitzels forlag

Jørgensen, M. W. & Phillips, L. (1999) *Diskursteori*. Kap. 2. I: *Diskursanalyse som teori og metode*. (1. udgave, 10. oplag). Roskilde Universitetsforlag.

Kvale, S. & Brinkmann S. (2009) *Interview - introduktion til et håndværk*. (2. udgave). København. Hans Reitzels forlag.

Langstrup, H, & Schwennesen, N. (2017) *Når velfærdsteknologier bliver stand-in for professionelle: omsorgsinfrastruktur og autorisationsprocesser i digitalt understøttet genoptræning*. Kap. 12. I: La Cour, A.; Waldorff, S. B.; Højlund, H. (red). *Når teknologier lover mere, end de holder: Kritiske perspektiver på ledelse af velfærd*. Nyt fra Samfundsvidenskaberne (NFS).

Lehn-Christiansen & Holen (2016) Sammenfiltringer. Intersektionalitet som produktiv og udfordrende tilgang i undersøgelsen af ulighed i sundhed. Kap. 1. I: Lehn-Christiansen, S.; Liveng, A.; Dybbroe, B.; Holen, M.; Thualagant, N.; Aamann, I.C.; Nordenhof, B. Ulighed i sundhed. Frydenlund Academic.

Lemke, T. (2009). Biopolitik - en introduktion. København. Hans Reitzels Forlag.

Liveng, A. (2016) Aktiv aldring - en sundhedsskabende eller usynliggørende diskurs. Kap. 6. I: Lehn-Christiansen, S.; Liveng, A.; Dybbroe, B.; Holen, M.; Thualagant, N.; Aamann, I.C.; Nordenhof, B. Ulighed i sundhed. Frydenlund Academic.

Nexø, S.A. & Rud, S. (2021). Introduktion til diskursanalyse. Kap. 6. I: Jensen, A. M. B. & Vallgård, S. (red). Forskningsmetoder i folkesundhedsvidenskab. (6. Udg.). København. Munksgaard.

Schein, E. H. (1990). Grupper indenfor organisationer. Kap. IV. I: Organisationspsykologi. Herning. Forlaget Systime A/S.

Schein, E. H. (1990). Organisationsstruktur og -dynamik. Kap. V. I: Organisationspsykologi. Herning. Forlaget Systime A/S.

Spielberger, C. (2004). Cooperation at work. I: Encyclopedia of Applied Psychology. Elsevier Inc.

Szebehely, M. (2006). Omsorgsvardag under skiftende organisatoriska villkor. I: Tidsskrift for arbejdsliv. Center for Studier i Arbejdsliv, CSA. Årg. 8, nr. 1 (2006) 49-66, 119

W. I. Thomas & D. S. Thomas. (1928). The Child in America. New York: Alfred A. Knopf

Bilag

Bilag 1 Forforståelser

Bilag 2 Interviewguide

Bilag 3 Transskription Kommunalt Plejecenter

Bilag 4 Transskription Privat Plejecenter

Bilag 5 Tematisk Kodning

Bilag 6 Gruppering af temaer

Bilag 7 Revision af Temaer

Bilag 8 Tabel over Tematisering